

ELŐFIZETÉS

ELYEN

Egy évre . . . 25— korona.
Fél évre . . . 14— korona.
Három hónapra . . . 7— korona.
Egy hónapra . . . 2.40 korona.

YIDKEK

Egy évre . . . 25— korona.
Fél évre . . . 14— korona.
Három hónapra . . . 7— korona.
Egy hónapra . . . 2.40 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és környékén egyaránt
vannak példányok.
TELEFON-SZÁM: 301.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Társaság.

Jónás tércsereget 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, augusztus 30.

Véres fejjel vonultak vissza a románok hadai.

Budapest, augusztus 29. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Keleti hadszíntér:

Károly főherceg lovassági tábornok
hadsergeinek harcveronaia:

Az „Almos” dunai monitor
Turnu Severinnél tüzeléssel
több katonai telepet megsemmi-
sített. Határbiztosító csapataink
a határzás kilométer kiterjedésén
magyar-román határhegység
összes átjárójánál harcra késztet-
tek. Az ellenséget mindenütt,
ahol észleljük, akadé, vé-
res fejjel vertük vissza. Külö-
nösen Orsovától délkeletre, Pet-
rozszynánál, a Vörös tereny szo-
ros vidékén, Brassótól délre
fekvő magastaton, ahol a bá-
tor nyelovankettő számú szé-
kely gyalogezred hont földjét
védelmezte és a gyergyói hegység-
ben előretolt osztagainkat csak erős
román megkerülő hadoszlopok nagy
kerülésével végrehajtott előnyomu-
lása indította arra, hogy hátrább elő-
készített, számukra kijelölt állásokba
tervszerűen visszavonuljanak.

Bukovinában és Galiciában, a Kár-
pátokban nincs nevezetesebb esemény.
A Mánapiól északra lefolyt, a teg-
nap jelentésben említett harcokban,
több mint száz embert elfogtunk
és egy gépfegyvert zsákmányoltunk.
Zboróttól délre csapataink az oroszok
közvetlen kísérleteit ellentámadással
meghúsították.

Hindenburg vezértábornagy hadse-
regeinek harcveronaia:

Szelwownál egy orosz támadás tü-
zünkben összeomlott. Rudka—Cserwy-
czenél gyalogsági harcok fejlődtek ki.

Olasz hadszíntér:

Az ellenség tevékenysége több
harcvonalszakaszon élénkebb lett. A
Fossani alpokban levő állásaink ál-
landó erős tüzési tűz alatt álltak.
A Coriol hasadék és a Cima di Dece
elleni támadásokat visszavertük. A
Coriol csúcs hosszas harc után, az
ellenség birtokába jutott. A Dolomit
harcvonalon az olaszoknak Rutiredó
állásunk ellen több előretörését meg-
húsítottuk. A Plocken szakaszon és tenger-
melleki harcvonalon, a Col Santó és No-
vavos között az ellenség gyalogsága
több helyen próbálta meg, hogy erős
tüzési támogatással előre törjön.
Ezek a kísérletek mindenütt meg-
húsítottak.

Gábor Áron fiai.

Végig harcolták Európa minden
harcterét. Atgázoltak a kurlandi mo-
csarakon, hogy megszoríthassák Hin-
denburg kezét; álmództak a len-
gyel mezőkön egy alvó nemzet eljő-
vendő szabadságáról; Tirol sziklái
között a Hargita hóvirágait védel-
mezték s a járatlan szerb utakon
vérükkel jelölték meg minden kis
göröngyöt.

Hosszu utat tettek meg, míg haza
érkezhetek!

Haza: székelyföldre, székelyország-
ba, székely havasok alá. Ahol szebb
a föld, frissebb a víz, üdébb a leány,
tisztább a levegő, mint bárhol más-
hol a világon. Amely föld időtlen
idők óta az ő hazájuk, ahol regék
teremnek az ősapákról, a világot ve-
rőkről!

Kardjukkal, szívükkel idegen né-
peknek tanyáit óvták. Most az övékre
került a sor, az ő házaikra, faragott
kapus kis udvarukra, meleg párnák-
kal kibélelt otthonukra. Asszonyaik
drága kezelmunkáját, virágos kertjeit
idegen hordák akarják letaposni, ha-
vasaik selyem tüvet ellenség akarja
lelegettetni, ezer év szorgalmával meg-
munkált mezőiket durva kézzel el-
pusztítani.

Es visszajöttek a székelyek. Ami
az ő szívükben el, az már nem is
harag, fékevesztett indulat lázas nör-
gése az! Megmozdulnak a hegyek
közé rejtett kis faluk: van ott tegy-
ver elég, mert jó erős a székelyma-
rok; lessz itt olyan harc, hogy ijed-
ten fog eltutni onnan minden cölpos
stratégia.

A székely osillagok biztatón inte-
getnek; a Retyezát fölött szélesen
mosolyog a hadak útja. A hadak
útja, ahol Csaba királyi nyargal s
ha nő a vész: száguldó paripákon
hozza el ősi hun seregét vérei segít-
ségére. Eljönnek minden bizony-
nyal, mert még soha el nem ma-
radtak!

Es eljönnek a Gábor Aronok, a
kiknek agyuja ugy sópri el a beto-
lakodót, mint a vihar a sáros faleve-
let és eljönnek a Bem apók, akik
korbácsal üzik el a nitvány el-
lenséget.

De ha elmaradnának, akkor se
lenne baj.

A székelyek megmutatták eddig is
és meg fogják mutatni százszoros
erővel most, midőn a maguk orszá-
gát védelmezik, hogy — „nem rajt
el még a székely vér, és minden
esőppje drága gyöngyöt ér!”

Délkeleti hadszíntér:

Dunai hajórajunk a Giurginnál
levő kőolajfinomító telepet tüze-
léssel telgyújtotta. Hőter altábor-
nagy, a vezérkari tönök helyettese.

Összeütközés a Kárpátokban orosz és román előcsapatokkal.

Berlin, augusztus 29. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Az arcvonal számos szakaszán az
ellenség fokozott tüzési tevékeny-
sége volt észlelhető. A Somme és a
Maas területen az ágyuharc ismét he-
vessé vált. A Sommétól északra az
angolok Thiepval és Posiérés között
tetemes erővel megismételték táma-
dásaikat, amelyek véresen meghúsul-
tak. A támadások részben közelharcra
vezettek, amely Auvillerstől északra
elkeseredetten tovább folyik. A Del-
ville-erdőnél és Guillemontól délke-
letre több kézigránát-támadást ver-
tünk vissza. A Maastól jobbra a fran-
ciák a Thiaumont-erőd és Tlaury kö-
zött, valamint az Erdőshegységben
támadtak. A támadás hullamai a
tüzési, gyalogsági és géppuskák tü-
zében összeomlottak. St. Michaelstól
délre és délkeletre gyengébb ellensé-
ges előretörések eredménytelenek ma-
radtak. Légi harcban felöttünk három
ellenes repülőgépet. Egyet Arras-
tól délre, kettőt pedig Bapauménál,
egy negyedik St. Quententől keletre
sértetlenül jutott kezünkre.

Keleti hadszíntér:

A helyzet általában változatlan.
Egyes helyeken a tüzés kissé élén-
kebb volt. A Stochodtól nyugatra,
Rudka—Czerwycze mellett gyalogsági
támadások elhárítása alkalmából több
mint száz orosz elfogtunk. A
Kárpátokban orosz és román elő-
csapatokkal összeütközések voltak.
Brusztynál a Glina-Lipa mentén légi
harcban leszállásra kényszerítettünk
egy orosz repülőgépet.

Balkán hadszíntér:

Különösebb jelentőségű esemény
nem volt. Leglényesebb hadvezet-
ség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Oroszok nagy veresége a Kaukázusban.

Konstantinápoly, augusztus
29. (Hivatalos.) Perzsa front:
Devel et-Abadnál Hamadanól
déli nyugatra az oroszokat vissza-
vetettük, a környéket az el-

Jelenlegi! megtisztítottuk —
Kanászus front: A jobbszár-
nyon az orosz előretöréseket
megtisztítottuk az oroszokat vé-
res ütközetben megvertük, ezer-
nél több a halott, tíz tízt, öt-
venkilenc közember elfogatott,
rengeteg a zsákmány. Augusztus
huszonhetedikén ellensé-
ges hidropánok anyahajóról
fel szállva sűrűen Teipolisra
bombákat dobtak le. Kár nin-
csen, három a sebesült. Gázom-
nal a repülő lelőtték.

Kaszóbn a bolgár-román hadizenet.

Távirati tudósítás.

Bécs. A bolgár-román hadizenet csak idő kérdése. Görögország végleges állásfoglalása szintén a legközelebbi órákban fog megtörténni.

Berlin. A berlini bolgár követ-ségre késő estig még nem érkezett meg a Romániának szóló hadizenet híre. Illetékes körökben biztosra veszik, hogy Bulgária az új ellenséggel szemben is szolidáris marad.

Basel. A „Basler Nachrichten“ írja: Francia kormánykörökben biztosra veszik, hogy a román hadizenet Görögországban hamarosan éreztetői fogja hatását és a hangulat hamarosan megváltozik az entent javára. Görögország kritikus pontra jutott, a fegyverek magától is elsűnhetnek.

Athen. Az Havas ügynökség jelenti: Nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, hogy Dumanies vezérkari főnököt állásától lementették vagy elbocsátották volna.

TANÜGY.

(—) Az Aradvárosi kereskedő tanoncskolában az 1916—1917. iskolai évre vonatkozó beírások szeptember 1, 2 és 4-én délután 2—3-ig, 5, 6 és 7-én délután 2—4-ig a Kazinczy utcai polgári iskola épületében eszközöltek. Ugyanakkor tartatnak meg a javító vizsgák is. Az iskolaköteles kereskedő tanoncok, akik a keresk. tan.-iskola III. osztályát sikerrel még nem végezték el, kivétel nélkül kötelesek beiratkozni, tekintet nélkül arra, hogy az iskolába járás kötelezettsége alól esetleg felmenthetőek legyenek. (93200—916. VII. e számú V. K. minisiteri rendelet.)

(—) Az Aradvárosi (tíz) Fejő Kereskedelmi iskolában a tanév október 1-én kezdődik. Az első és középső osztály javító vizsgálatai szeptember 26-án, a beírások szeptember 27-én és 28-án lesznek. Jelenkezést korábban is elfogad az igazgatóság. — Az Aradvárosi Fejő Kereskedelmi iskolában a tanév szeptember 15-én kezdődik. A javító vizsgák szeptember 10-én, a beírások szeptember 11, 12. és 13-án lesznek. Jelenkezést korábban is elfogad az igazgatóság.

(—) A városi zeneiskolánál a beírások szeptember 1, 2. és 4-ikén eszközöltek (Batthyány-utca 26. I. em.) d. n. 3—5-ig. Ugyenott kell beadni a kérvényeket, de már most az. hónap folyamán. A tanítás szeptember 5-én veszi kezdetét. Beírási díj 10 korona. Tándíj félévenként 40 korona, amely napi részletekben is törleszthető. Tananyagok: zongora, hegedű, gordonka, cimbalom, fuvó hangszerek, magánének; mellék tantárgyak: éneklet, összehangzatlan, történet, széptan, kar-ének, éneklés. Az igazgatóság.

Háborus képek az aradi pályaudvaron.

Az Aradi Közlöny tudósítói.

Az aradi pályaudvar tipikus háborus képet mutat a menekülőkkel. Az egész olyan, mint egy színes háborus panoptikum, mely az első pillanatban olyan benyomást tesz az emberre, mint valami nyüzsgő rendetlen hangyaboly. Csak az alaposabb szemlélés után láthatjuk, hogy az első impresszió csal. A viszonyokhoz képest minden a legnagyobb rendben, szinte automatikus gépszerűséggel folyik le. Vonatok érkeznek, indulnak, parancsszavak, utasítások, felvilágosítások hangzanak a mindez pillanatnyi gyorsasággal.

Rendszeres és összefüggő riportot erről irni képtelenség volna. Csak színes meglátásokból összeállított mozaikot, amelynek részei között megvan az összefüggés, az alapszöveg... a háború.

A kocsiról leszállva az első érdekes kép tűnik szemembe. Egy kis taliga áll a pályaudvar előtt, különböző hangszerekkel roskadásig megrakva. Hegedűk, nagybőgő, cimbalom, cselló, spárgával átkötve. Körülötte egy pár cigányasszony és férfi. X...-ből menekültek és az itteni kollégáikat már értesítették és várják a segítségüket. Nemsokára nagy hangos kiáltásokkal leuik a lövonatról négy-öt aradi muzsikuss kolléga. Meleg üdvözlések, kézfogások. Azután megindulnak a város felé. Estére talán már muzsikálni is fognak valamelyik kávéházban.

A pályaudvar előcsarnoka telve emberekkel. Utasok és menekülők összekeveredve. Az ajtóknál katonák. A peronra kimenni nem szabad. Egy pár gyermek maradék pénzét az automatákba költi. Sokan az újságárusítónál állnak és kíváncsian forgatják a lapokat. A menekülésnek, izgalomnak eddig még semmi nyoma.

A másodszáztályú váróteremben már élénk-kebb a kép. A terem ugyyszólván zsúfolásig tömve. A levegő szinte tűrhetetlenül meleg. A menekültek, legnagyobb részben asszonyok, leányok és gyermekek, férfi, egy pár idősebb kivételével, alig van közöttük.

Az ablakmélyedésben egy fiatal nő comme il faut eleganciával öltözve, az ut fáradtságának nyoma nem látezik rajta. Az ablak párkányán képes levelezőlapokat ír.

Kisebb csoportokba gyűlve magyaráznak egymásnak, beszélik az igazolt gesztusokkal tarkítva. Ismeretéseket kötnak egymás közt pár órára, hogy a várakozás unalmasa eltűnjen, a legtitkosabb családi ügyeket beszélik, hogy nemsokára elváljanak a utaznak az ország különböző városába.

Egyik asztal körül kis család, két idősebb asszony, egy fiatal leány és három kis gyermek. Körülöttük feltornyozva, kalapskatulyák szalma kosarak és nagykendők. Véletlen szerencse folytán ingóságuk nagy részét magukkal hozhatták. A két öregasszony németül panaszkodik egymásnak, a fiatal leány magyarul válaszolgat kérdéseimre. Körülöttünk nemsokára nagy csoport verődik össze, kíváncsian hallgatják és helybenbonyó közbeszólásokkal tarkítják a leány beszédét.

Egy, a határhoz közel eső helységből jöttünk, kezdte beszédét. Vasárnap este tíz órakor kúrtazoval utaztunk. Képzhetők, hogy milyen idejével elöltünk tel és szittünk ki az útra. Itt már hangosan beszéltek, kábáltak. „Hogy Románia hadat üzen”, menekülőkkel a veszélyeztetett vidékeiről

Mindenki sietett haza osomagolni. Az éjszaka a legrettegetesebb aggodalmak közt töltöttük. A távoli hegyekről puskaropogások hallatszottak, amelyek hosszan elnyújtott tompuló hangja összevegyült a gyerekek sírásával. Reggel azután végtelen hosszú sorokban vonultunk a pályaudvarra. Nyitott vaggonokba szálltunk és eleinte még nem tudtuk merre magyunk, csak türelmetlenül vártuk az indulást. Közben hallottuk, hogy a határról induló vonatokra már kövöldöztek is a románok. Több sebesültet is hoztak, akiket a pályaudvaron vettek kezébe. Végre megindult lassan a vonat.

Es most hova utaznak? — kértem — Pestre, volt a válasz.

Közben egy vonat indulást jelzik. Egy feketeruhás hölgy jön hozzá és megcsókolja.

— A viszontlátásra drága!

— A viszontlátásra, isten vele! Es már siet beszállni. A pár órák ismerősök közül való és egy üdvözlő, mintha évek hosszú sora óta meleg baráti viszony fűzné egybe őket. A viszontlátásra gondolom, amikor elmegyek. Csak a közös sors tudja ilyen közel hozni egymáshoz az embereket. A viszontlátásra gondolom, a háború eddigi legszebb eredménye, hogy az emberek megtanulták szeretni egymást.

A menekülés valódi képe csak a nyitott pályatesten lesz szemlélhetővé. A peronra nyitott ajtók előtt sauronyos örök. Csak az utasoknak szabad a vonat indulása előtt pár perccel kimenniök.

Egy hosszú, nyitott vaggonekból összeállított vonat áll indulásra készen. Belső kendős paraszt asszonyok, gyerekek és egy pár férfi. Magukkal hozott vagyonkájukat a kezükben hordják. Apró gyerekek ugrálnak le a kocsiról és kék bádorgényekben, tarka porcelláncsupokban hordozzák fel a vizet.

A vasutélmezési parancsnokság épülete előtt nagy a sürgés-forgás. A szabad ég alatt is főznek. Egy pár idősebb népfőlkedő burgonyát hámoz a vasora gulyáshoz. A tegnap éjszaka óta érkező menekültek ellátását máig a vasutélmezési parancsnokság látja el. S hogy ez kifogástalanul folyt le, az állomásparancsnok főhadnagy és az élmezési tiszt buzgóságának érdeme.

Egy fekete kendő asszony két kis disznót hajt a sínek mentén. A legföltettebb kinése, amit magával hozott. Itatni vinni őket.

Az egyik raktárépület előtt egy fekete ruhás nő ül, két fiatal leánnyal. Egy délvidéki község posta mesterének huzza. Az utazás fáradalmait teljesen megtörték. Nem akar tovább utazni, mert a fivére még a lenyegetett községben maradt és azt hallotta, hogy az állami postát már összebombázták. Minden újonnan érkezett menekülőnél izgatottan kérdezősködik, hogy tud-e hírt fivérééről. Mindenkitől tagadó választ kap. Visszaül a padra és panaszkodik tovább. A két kisleány vigasztalja.

Az eleven, nyüzsgő sokaságban, a fáradt, poros forgatagban a flirt sem hiányzik, a helyzet minden komolysága dacára. Egy kék ruhás fiatal leány beszélget vígan, nevetve két katonával. A körülötte történetekről szinte tudomást sem vesz.

Elhagyva az állomás épületét, egy pár menekülővel a lövonatra ülök. Ismerőseikhez mennek be a városba. A lövasut mellett egy kis csoport ujons hallag, vígan énekelve egy régi bakanótát: — „Lehajtom a fejem a bábám ölébe, hullatom a könyeimet a rózsák kötényébe.” A menekülők kendővel integettek...

Menekülők vonata Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A román hadüzenet s az erre következő harcok zaf elűzte fészekükből Erdély déli határára sok-sok boldog lakóját. Összegyűlekeztek, vonatra szálltak a sorstól megpróbált emberek s a békés otthonból, Magyarországra védett helyeire indultak. Felkerestük őket, beszélgettünk velük s osodálkozással láttuk, mily nagy lelkiérde a hazaszeretetének mily erős lobogása él az erdélyi magyarokban. Szóba állottunk férfival, asszonyával, de nem találunk közöttük egy kishitű lelkét sem. A megpróbáltatások napjainak szomorúsága nem festette arcukat halványabbra. Pedig ezek a fészekükből kioldozott emberek már halottak a felvilágosult tüzek moráját. Már messziről észrevették a gonosz ellenség közeledését. Szívüket, lelküket még sem szállta meg a gond, mert ott, a bárcsai Erdély Kárpátövezte társain nagyon jól tudták, hogy nincs az az erő és hatalom, amely megdönthetné a magyarság jogos igazát.

Bizakodásban, reménykedésében oly csodálatraméltó az az erdélyi nép, és a tanyáját otthagynak s batyuját hátára vett vándor, hogy tanulatnának tőle erős hitet és meggyőződést azok, akiket ennek az óriási válságnak szele még nem érintett.

Milyen más kép ez, mint volt a bukovinai menekülők vonata. Milyen fegyelem és összetartás mindenütt. Senki a legkisebb keletlenessé, rendellenessé s az ugynevezett menekülésnek szomorú képe. Rendszer, tisztaság és a jövőbe vetett hitnek tudatos megnyilatkozása jellemzi az erdélyi városok becsületes magyar népét.

Egy vasúti tisztviselőnek a felesége beírta el, hogy vasárnap délután hallottak valamit arról, hogy Románia megfojja üzenni a hadat Magyarországnak. Kis városuk lakosára egy esemény nem volt emiatt fősavarna; napi szórakozásukat — munkáikat építési terveket, mint más vasárnap délután. Hétfőn reggel jött a rendelet, hogy mindenki magához vevén leggyorsabbra, a készen álló vonatokra szálljon fel. Hétfőn délután egyenlőtlenül el is indultak az ugynevezett „menekülő” vonatok. A legnagyobb rendben történt a déli részek kiürítése, amit egyébként mutat az is, hogy sehol nagyobb segítség egyelőre legálább szükség nem volt.

A belügyi kormány a mai nap folyamán intézkedett a felhatalmazta Kintsig Jánost Arad főispánját, hogy azonnali segítségre emelők között megtelepítendő pénzügyeseket összesen száll. A vonat Aradra minden szarvától érkezett meg. A felöltött egész társaság viselték a nagy hősziget, csupán a gyermekek körében mutatkozott egy-két kisebb betegség, egy gyermek pedig, ki már otthonról is betegesen indult el, az ut folyamán meghalt s itt Aradon szállították be a temető helyre házába.

A főispán éppen azért el is határozta, hogy még a mai nap folyamán üdítőállomást rendez be az erdélyből jövő vonatok számára, hogy a nők és gyermekek minden keletlenességtől lehetőleg megkíméltesse. A főispán ebben a hazafias munkájában (ugy gondoljuk) Arad város egész társadalmának, lakosának minden rétegének, felkészült készség nélkül támogatnia kell. Véreinkről, magyarokról van szó, de ha nem azok volna is az otthonukból kiűzött, mindennapi élelműktől megfosztott szerencsétlenekről van szó s úgy is

lik, hogy mindenki résztvegyen a segítség munkájában. Felhívjuk azért a helyes és azokat, akik tehetik (s ki az aki nem tehetné?) hogy élelmiszereket, különösen tejet s gyümölcsöt vigyenek ki a pályaudvarra s bocsássák azt az üdítő állomás rendelkezésére. Ha sohasem voltunk egyek, józiviúek, azoknak kell lennünk a mostani háborúban, amely igazán élet-halálharc a magyarságra nével!

Bukarest sorsa.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A vonat berobog az aradi állomásra. Izgatott vagyok, határa alatt állok a legutolsó eseményeknek s tudom, hogy az, akit várok, kíváncsiságot és érdekes hírekkel fogja kielégíteni.

Ma reggel ugyanígy — követelt mon — a következő értesítést kaptam: — Az esti vonattal Aradra érkeztem, nagyon örülök, hogyha végre ráma; csak reggel utazhatom tovább, az estét önmagamban átgondolom, régi barátja, Pírofi.

Aki ezt az értesítést hozta: Arad egyik nagykereskedője, tegnap érkezett Romániából. Sietve, szinte futva tört ki a vele indult el Bukarestből az én Pírofi barátom is. Ez utóbbinak azonban utközben néhány órára ki kellett szállni egyik erdélyi városkában, így csak ma érkezhetik meg Aradra.

Pírofi a párizsi Sorbonne hallgatója volt valamikor: ott ismerkedtem meg vele. A Quartier latin kis tanyán kötöttünk meleg barátságot. Sokáig leveleztünk, aztán sok ideig nem hallottam róla, míg körülbelül másfél évvel ezelőtt felkeresett Aradon. Akkor utazott Bukarestbe. Miért? Hogyan? Kérdéseimre kitérő feleleteket adott, s ezt látva, nem is erőltettem. Körülbelül három hónappal ezelőtt kaptam tőle levelet, míg végre — a kénszerítő körülmények határa alatt — meglátogat ma újra.

A vonat megáll... Nézem a kővetőket; várakozok... ah, de mégis... O az: az utolsó kocsi-ból száll ki. Elője sietek. Az én bolgár barátom azon ragyog, melegen sugárzik a keszmet, s szinte kiáltva mondja:

— Végre! Itt vannak, s összeszorított öklével hadonászik a szemem előtt.

A kis szobában aztán kitérül a szíve szíve. Nevet, kacag, s másik percben könyves a szeme, egy boszút:

— Ön nem tudja ugy-e, hogy én miért voltam ott? Eyszer kérdése, akkor nem válaszoltam; most se mondok meg, de most már megengedem Önnek, hogy kitálalja... Igen: én elhagytam magammal egész Romániát. Itt van a lelkemben, a két szememben, az agyamban. Lemérve, lerajzolva.

— Hogyan? Ön...

— Igen, én, aki azért tanultam aritmetikát, geometriát, fizikát s mindent, amit egy mérnöknek tudni kell, hogy eljőjjek egyszer ide s felszívjam magamba egyszer ennek a gyűlölt nációnak minden érisztét... Mert gyűlölöm, gyűlölöm ezt a népet, amely soha sem dolgozott, hanyólt, hevert, s piaci kitar-tottja volt annak, aki többet ígért neki s aki az én becsületes, dolgozó nemzetem földjének legszebb darabjai után végyakozott mindig. Megismertem Önnek azt, amit én már bizonyossá hallottam s amit minden bolgár férfi

vall, hogy ha kell: anyáink, látveink és gyermekeink testén keresztül verünk hadat a Dunán, hogy a saját földjén lojtsunk meg ezt a kilestett megalapozást. Oh vártuk mi ezt az időt, meg van a mi tervünk. Hallani fog ön erről nem sokára.

Nem merem kérdészeködni, látva azt a mérhetetlen felindulást, amely minden barátom lelkét eltöltötte. De ő folytatta tovább:

— Tudja ön, hány kilométer a bolgár határtól Bukarest?

— Ötven-hatvan kilométer...

— Majdnem sanyi. Nos tudja ön mi fog történni a bolgár-román hadüzenet első hatáiban? Hallgassa meg... A dunai átkelés kísérőszakolása nem könnyű dolog s azt mi áldozatok árán az első időben forrasztani nem is fogjuk. Mi először megismerjük őket, ráütünk a szívükre, meglessük annak a dobogását s csak — akkor mérjük rájuk a rettenetes csapást. Mielőtt az első bolgár dunai hid elkészül, Bukarestnek az aroáról lekavarjuk a festéket és himlőbélvészé tesszük örökre. A Calla Victori és Boulevard Elisabeta palotáit fél óra alatt eléri egy bolgár repülőgépes és a város védszentjeinek szi. Dumitruak minden könyörgése sem menti meg a Golea palotát a mi üdvözlőnkől. Nincs az az ágyúpark, felhalmozott tüz, erődök fényezőrei, srappel sivatár és gránátosz, amely megmenekítse Bukarestet, ami haragunk elől. A mieink tudják mire vállalkoztak és mit kell elvégezniük. Az a gépmadar-rai, amely az első hétben fel fog roppeni a bolgár Duna mellől: halálmadarak raja lesz. Lehet, hogy mindott marad, de Bukarestnek össze kell omlania. Ezek ellen nem fog használni semmit a pénzén szerződött francia repülők ellentámadása; a bolgár nem látványos légi csatára indul most, hanem boszúzó harom, letenitőstre.

Ezenek az országok szi, letenitősköl kell, kezét tördelve a porban eszméni és felerengeni... Én tudom: mi a románnak Bukarest. A szemfénye, felhalmozott kincseinek háza, reményeinek tüshelye; nemcsak fővárosa: nemzeti életének löktető szimbóluma, amely ha elpusztul, az egész nép a kétségbeesés tavába hull. Én láttam most az aranyokkal játszó, pezsgőben fürdő Bukarestet, összeszorított fogakkal jártam a Boulevard Carol nyüzsgő sokadalmaiban s néztem a pompás orosz trapperek esztétikus szórakoztatását és arra gondoltam, hogy ez a nyüzsgő sokadalom ordítani fog nem sokára és a pompás festékekben ülő eszerek rimázkodva fogak feketíteni az egekbe, ahonnan hullani és egyre hullani fognak a bombák szakadatlanul, Sodoma, és Gomorha sorsának kell beteljesülni e bűnös városban, mely Európa központjának akarta hasadni magát, pedig nem volt egyéb, mint ronda sárkányok. Csak ekkor — a romokba omlott Bukarest tetemein keresztül indulunk mi — megadni annak a pusztulni indult népnek a halálos csapást...

(—y—r.)

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőinket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Érdekességek a levél-cenzuráról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háború természetesen következménye az is, hogy a forgalmi eszközök működését a hatóságok korlátozzák. A vasút, a posta, a telefon, a távíró másképpen működik a háború ideje alatt, mint békében. A háború teszi szükségessé a postai küldemények szigorú cenzurázását is és ezzel számos savart lehet megelőzni. A közönség érdeklődése természetesen fokozottabb mértékben fordul a postai cenzúra felé, mert azt egészen új intézménynek tartja és az újság ingerével hat. A háború alatti postai cenzurázások technikáját ismerő egyén a következő érdekes adatokkal szolgál az Aradi Közlöny munkatársának:

— A tájékozatlan publikumnak halvány fogalma sincs arról, hogy milyen nagy munkát végeznek a postai cenzurához beosztott szolgálattevők. Egy olyan nagy vidéki városban, mint például Arad, a cenzurának naponta átlag közel 100.000 darab postai küldeményt kell átvizsgálania. A postai küldemények a legkülönbözőbb és a legképtelenebb tárgyakat tartalmaznak. Az is megtörténik, hogy a szerelmesek intim eredetű férfi, vagy női hajszálakat küldenek egymásnak. A cenzurához beosztott tisztviselők szigorú utasítást kaptak, hogy egyszerre csak egy levelet bontsanak fel és amíg azt újból le nem ragasztották, addig új küldemény felbontásához nem foghatnak. Ez már azért is rendkívül fontos intézkedés, mert ha egyszerre több levelet bontanának fel, akkor megtörténhetné, hogy a férinek, vagy a feleségnek címzett szerelmes levelet összeeserülnek és kész volna a házassági tragédia. Köztudomású, hogy az utóbbi időben divatosak lettek a selyempapírral kibérelt levélborítékok. A cenzura gyöngédtelen kézzel tépi ki a díszkrét titkokat takaró selyempapírokat, mert hiszen azok között elrejtve titkos levelek is találhatóak, amelyeket feladónak elszereznie vonni a cenzura figyelme elől. Tudjuk, hogy a kének százfélé trükköt eszeltek ki, megfigyelések továbbítására. A cenzurának már éri a gyakorlati van és ismeri a titkos írásokat, a kipuozott jeleket, a levelekbe rejtett rajzok jelentőségét és az ilyen postai küldeményeket nem a címrehoz, hanem a legilletékesebb hatóságokhoz küldi. A cenzuramentességet nem élvező magánlevelek leragasztatlanul adandók fel. A lehetőséghez képest asután a cenzura, amíg a felülvizsálat megtörtént, leragasztja a leveleket. A lezárt magán levélborítékokat a cenzura felvágja és lemet leragasztja. Tanácsos azonban a levélborítékokat nyitva feladni, mert a leragasztott küldemények nagyobb idővesztéssel továbbíthatók és így mindenki önmagának okoz kellemetlenséget, ha szabálytalanul adja fel küldeményét. A megazárolt tartományokba vagy a külföldre címzett küldeményeket a cenzura átvizsgálás után sem ragasztja le. A belsőkre címzett magán ajánlott küldeményeket, amennyiben azok cenzuramentességet nem élveznek, a postán minden körülmények között felvágják. Nagyon praktikus levelezési mód az, ha boríték nélkül adjuk fel a levelet, úgy mint a gyászjelentéseket szokták küldeni. Ezzel a cenzura munkáját egyszerűen megkönnyítjük és ennek következtében levelek gyorsabban jutnak rendeltetési helyükre. Ora intjük a közönséget, hogy levelekbe értékes tárgyakat helyesen, mert azokat senki sem vállal felelősséget. A csomagba tudvalevőleg levelet egyáltalán nem szabad tenni és mindenki szí-

mithat rá, hogy a csomagba rejtett levél feltétlenül elvész, mert a csomagokat ajánlott levelek módjára minden körülmények között felbontják. Egy-egy vidéki város cenzurahivatalában a magyarországi nyelveken kívül franciául és angolul értő tisztviselők is működnek, ellenben az egzotikusabb nyelveken írt leveleket a budapesti központi cenzurahivatalnak küldik fel.

Ötven önkéntes jelentkező.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az Aradi Közlöny mai számában beszámoltunk arról, hogy milyen volt a román hadünetnek a hatása Arad lakosságára és milyen volt az a külső kép, melyet e hír hatása alatt a város utcáin szemlélhettünk.

Az éjjeli órákban tömegesen keresték fel az aradiak, férfiak és nők vegyesen, az aradi kávéházakat, ahol az érkező híreket várták. A hangulat komoly, de elhatározott és bizakodó volt, mintha lelkében mindenki megkönnyebbült volna a jobbnak látna a veszélyes bizonyosságot, mint az állandóan fenyegető bizonytalanságot.

A kora reggeli órákban nagy tömeg várta az Aradi Közlöny megjelenését. A kiadóhivatal, számítva az általános érdeklődésre, jelentős számmal többet nyomtatott a rendesnél és még így is kevének bizonyult a kinyomott példányszám.

Az önkéntes jelentkezésre felajánlott felhívás közzétételét keltett, melynek eredménye nem is maradt el. A mai nap folyamán csaknem félszázan jelentkeztek László B. Jenőnél, ki a spontán felvetett ötletet egy látszólag könnyen megvalósítható törekvéssé. Ez is annak a lelkesedésnek, komoly elhatározásnak és a végső lezámolásra kész akaratnak a bizonyossága, amely áttölti ma a magyar lelkeket.

A jelentkezések alkalmával érdekes jeleket jeleztek le. Elismerték, kipodrott bajszuk magyar állított be a László B. Jenő lakására a következő szavakkal:

— Itt vagyok uram, csak meg kell várni a mentőt hamarabb, nem kell félni ettől a rusnya fajsztól, egy megtáncoltatjuk őket, hogy soha sem kívánnak velünk többet ismeretséget kötni. Csak azt mondja meg az ur, mikor megyünk? Van nekem egy jó lakosom, elég lassú nekik.

Alig tudták lecsendesíteni az öreg magyart. Kevés vártatva egy alig 15 éves jól öltözött fiú állított be, tisztességtudóan köszönt:

— Beakartok állni a seregbe. Még csak három év múlva kerülnék sor alá és én azt az időt nem bírom kivárni. Most hallottam az önkéntesekről és egész lelkemmel vágyom arra, hogy az első sorban ellen mehessék.

A nevesett tanuló Sch. B., a főreáliskolának egyik növendéke. Alighogy elmondotta mondókáját, egy idősebb uriaszony sötét könyveszebe az íróasztalra: „Édes fiam, édes fiam” sokogta, „nem engedlek” és átölelte fiát, vonszolni kezdte lábakát. Nagyneműsen megayugtatták az uriaszonyt, hogy fiatalosukat csak abban az esetben lehet engedni, ha van náluk beleegyezés is.

Amint értesülünk, a felhívás főcsoportja igyekszik megtalálni az utat a katonai hatóságokhoz és a végül a mai napon munkatársunk előtt kijelentette, hogy sürgőnyt fog megnevezni Tessa lettem gróf miniszterelnökhöz

és Hazai Samu báró honvédelmi miniszterhez. Munkatársunk előtt fel is mutatva a távirat szövegét, mely a következőleg hangzik: „Nagy-méltóságú báró Hazai Samu honvédelmi miniszter urnak, Budapest. — Alázatos tisztelettel jelentem, hogy a románok orv. betörésére válaszul, felhívtam bocsátottam ki Arad város lakosságához, melyben gaz ellenségednek ellen való önkéntes jelentkezésre szólítottam fel mindazokat, akik elég erőnek érzik magukat, hogy a magyarság legnagyobb ellensége ellen sikra szálljanak. E hazafias misszióhoz Nagyméltóságod beleegyezését és támogatását kérem.”

Ehhez hasonló szövegű táviratot küldött a miniszterelnökhöz, azaz mint Arad város képviselőjéhez.

Hogy ennek a mozgalomnak látható pozitív eredménye lesz-e, e percben még nem tudható; de le kell szögeznünk azt a tényt, hogy a magyar lelkesedés Arad városában megpróbálkozott ezzel a gondolattal, hogy az áruló ellenség ellen a lelkesedés paroxizmusaival harcba szálljon a magyar haza üdvéért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A hajóroncs titka. (Tengerészdráma az Urániában.) A színház tegnap egy rendkívül érdekes tengerészdrámát mutatott be. A közönség előtt mindenkor rokonszenves volt, mindaz a mi a tengerész életében előfordul: szerelme, szenvedése, kalandja és az oka annak, hogy a mozi szívesen mutatja be közönségének ezeket a képeket. Nemcsak a témának érdekessége, hanem az az alkalom, hogy mód van a tengeri és maga bővebb gyönyörűségeivel szerepeltetni, igen alkalmasnak találjuk ezeket a tárgyakat a felvételre. — Számolt helyek az Urániában. Arra való tekintettel, hogy a színház szeptember 1-én kezdő évadjaiban csupa olyan attrakciót mutat be, melyekért a szokásos kölcsöndíjt menese túlhaladó összegeket fizet: a mondott napon mindenemű kedvezményt beszüntetni kénytelen. Ennek ellenében szeptember 1-től kezdve a 9 órai előadások a közönség kényelmét számolt helyek fogják szolgálni, amelyekre vonatkozó jegyeket a pénztár naponta 5 óráig kezdve árul. A csoportjegyek továbbra is kaphatók a pénztárnál.

* Az apostol. (Férfi- és női- és gyermek- és Apollóban.) A nagy világszemélyek köztette is általános érdeklődésre és figyelemre tart számot a magyar színházban a legújabb dalnokának, Petőfi Sándornak megírta színi szociális tárgya és képrészben fantasztikus drámai költeménye, „Az apostol”, amely a magyar kinematográfia díszségére, most a váznon is vetítésre kerül. Ugyan ki nem lehetett volna Petőfi a remekbe írt alkotásának kecskén bus színi, kinet színi nem színi totta egykoron a felhőkbe tűző, szeszencsion férfiak tragikus sorsa. És most odavánszólik ezt az életet, sok szenvedést a színiünk elé, megelégednek a nagyszerű drámai költemények stílusát Péterárai áló irodalmi szemérem, melynek értékét és hőssé fokozza az a költőnég, hogy pompázson, tisztán, stílusosan, lassú és a nagy költőnek ez a munkája a színi. Az Apolló-színház igazgatója sietett a nagyvárosi képet lekötni, hogy Arad közönségének, alkalmasint mindnyájuk igen gyönyörűségére bemutatassa. Szívesen lesz a nagyszerű film premierje és csatlórtokón a nagy még az a grandiózus nagy kép.

Galacról Aradra.

(A román árulás bizonyítékai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank galaci kirendelt-szerűnek vezetője, László Dezső, milyen vesze-delmek között tudott átszabadulni a román határon. László, akit a vele volt magyarok, a nagy zűrzavarban nem találtak, ma Aradra érkezett és rokonait kereste fel. Az Aradi Köz-löny tudósítója ma beszélt a bankigazgatóval, aki a következő rendkívül érdekes részleteket mondotta el meneküléséről:

— Azt egész határozottsággal állíthatom, hogy a román népnek nem kell ez a háboru. Igen jó összeköttetésem révén tudom, hogy mindenütt rettegve beszéltek arról az eshetőségről, hogy Románia a Kárpátok ellen vonul. Hetek óta minden jel arra mutatott, hogy Bratianu meggyesett Oroszországgal és hogy az oroszok bemasíroznak Romániába. Elte-kintve attól, hogy Románia megsemmisült, vagy mintők mondják koncentrált, én saját szememmel láttam Galacnál és a határon az oroszok hadi készülődéseit. Orosz vezérkari tisztek jöttek be Galacra és egész nyíltan kijelentették, hogy bevonulnak a Dob-rudzsába. Nem rejtették véka alá azt sem, hogy a Reniben összpontosított csapatokat nem Galiciába, hanem délnek szállítják. Tud-tunk arról, hogy bekvártélyozási csapatok dol-gosnak az egész határon, sőt hogy az orosz csapatok felvonulását könnyűvé tegyék, maga Románia építette meg az utat Reni és Ismail között.

Arról nem akarok beszélni, hogy a bank-üzlet a maga finom szerveivel miként éreke-meg a küszöbön álló háboru kitörését, csak annyit óhajtok említeni, hogy a román lei már két hét óta esett és a deviza emelkedett és ez a terminus össze seik a román-orosz kon-venció megkötésével. A bukaresti börze for-galma rendkívül megesapant és ottan is nyo-mott volt a hangulat.

A Marmoreesh Blanc et Compagnie bank-ház főnöke Blanc ur, aki ugyan román ember, de világos fejű, sebies látókörű pénzügyi ka-pacitás, még a legutolsó napokig is azt az ér-teztetést kapta kormánykörökből, hogy Romá-nia semleges marad. A kormány szándékosan megéressztett mindenkit. Mi Galacban élő magyarok a magunk szemével láttuk a hely-zetet és minden ellenkező hírrel szemben meg voltunk győződve arról, hogy Románia aktív lesz és ezért elhatároztuk múlt hét csütörtök-jén, hogy elhagyjuk Romániát.

Pénteken Blanc ur értesítéseiből már azt vetjük ki, hogy ő is más meggyőződésre jutott és ezért egy határozatunk, hogy szombaton menekülünk. Ezen a napon jelent meg a kor-mány lapjában, hogy vasárnap koronatanács lesz. Délután 4 órakor Bukarestbe akartam t-telefonálni, de már nem lehetett. Nem is ütköz-tünk meg rajta, mert szombat reggel látnak, hogy a Dobrudzsza felől 24 zászló közeledik Galacra és ebben Dobrudzsában lakó bolgár eredetű katonaságot szállítanak. A hadvezetősé-g, mint megbízhatatlan elemet, nem akarta őket a bolgár határon felhasználni, ezért a Kárpát-frontra küldte őket.

Szombat este 10 órakor elhagyjuk Ga-lacot, hogy Bukarestbe utazzunk és onnan Predealon keresztül Magyarországra jussunk. Ejjeli utazásunk alkalmával többször megke-llett állania vonatunknak azért, mert katoná-vonatok tartottak eljutni. Mégis, mikor Baka-

restbe értünk és ott megállunk helyen évek-ködtünk az események iránt, azt a felvilágosi-tást kaptuk, hogy legyünk nyugodtak, mert a helyzet is nyugodt.

Mi azonban már nem hittünk senkinek és folytattuk utunkat Predeal felé, ahova délután három órakor érkezünk meg.

A postatitkárviselőnél, régi ismerőseimnél érdeklődünk a Bukarestből érkező hírek után és ő szent meggyőződéssel mondta nekünk, hogy a koronatanácsot két héttel elhalasztot-ták. Ez némileg megnyugtató, de nyugalmunk csak pár percig tartott, mert a vasu-tak köréből ezzel szemben azt tudtuk meg, hogy a Magyarországból jövő vonat nem jön fel a predealai állomásra, hanem csak az alagútgig fog közlekedni és mi a Predealból menekülni készülő magyarokkal együtt feltű-nés nélkül felszállunk a vonatra. A Predealiak azért akarták teljes csendben elhagyni lakó-helyüket, mert tartaniuk kellett attól, hogy a román hatóságok provokálásnak tekintik a sa-jos készülődést és esetleg Bukarestbe tesszük készülődést, ahonnan ekkor már semmi jót nem várhattak. Ennyire kiméltük mi még ekkor szövetségesünk érzékenységét.

A készülődések közben esteledett. Elin-dultunk vonatunkhoz és megkezdődött a be-szállás. Ekkor egy vasuti tisztviselő rohan fe-lénk és jelenti a körülöttünk forgoló főnök-nek, hogy a román határőrség elvágta a telefon és a távíró vezetékét. Nehány perccel később egy másik hírnök jön, aki alig tud szóhoz jutni az izgalomtól:

— A román határ rendőrség behatolt a magyar posta hivatalba és letaróztatta a pös-tamesternőt azért, mert hírt adott le Magyar-oroszra arról, hogy bukaresti értesülés sze-rint Románia még aznap megüzeni a hábo-rut. Altitól halálal fenyegették meg ezért.

Az idő gyorsan telik, alig tudunk elhe-lyezkedni a zsúfolt kupékban. Egyszerre a pre-deali hegyek keleti és nyugati csúcsairól gép-fegyverek szakadása hallik és már kopognak is a golyók a vonat tetején. Szerencsére a ro-mánok elég rosszul lőttek, nem történt senki-nek sem baja. Lázos sietséggel mindenkit be-tuszkolnak a kocsiba, a vonat megindul. Alig tesz meg egy kilométert mezdördölnek a predealai hegyeken az ágyuk. A román tűzer-ség srapnellal lötte vonatunkat. Senkinek sem történt baja. Csakhamar kiutunk a lőtérből és fennakadás nélkül érkezünk meg Brassóba.

Briand, az aszkéta. Genéből jelentik: Briand francia miniszterelnököt már a háboru előtt, sőt még most a háboru idején is sokat támadták a mulatságokért és a luxuscért való rajongása miatt. A Cri de Paris egy ilyen újabb támadás alkalmából energikusan védel-mébe veszi a miniszterelnököt, akit valóságos aszkétának igyekezik feltüntetni. Azt írja, hogy Briand reggelire csak egy csésze tejes-kávát és egy kis tehén kenyeret fogyaszt, az-után titkársáival egyfolytában déli telez őrág dolgozik. A munka után a minisztérium épü-letében igen egyszerű második reggelizet ül, amelyhez sohasem adnak neki bort. Kéte, amik-or a franciák bőséges ecédat szoktak elö-gyaszolni, Briand mindössze egy pohár tejet isszik. Kilenc órakor toltkeresi valamelyik szin-házat, jaután rogtan aludni jár. Azt írja még

a lap, hogy a miniszterelnök rohaszra írja alá teljes nevét semmiféle okmányra és levélre, hanem csak az A. B. betűket.

Tömeges fegyelemsértés az angol hadseregben. Hágából jelentik: Junius és ju-nius hónapban Angliában kilencszer esetben tagadták meg katonák a szolgálatot és ezért áadták őket a katonai bíróságnak. Több nagy hadvezérükükön foglalkoztatott létesíteni a szolgálatot megtagadók részére.

Egy aradi urileány sorsa Bukarestben.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A román háboru kitörése közepette érdek-lődéssel fordulhatunk egy volt aradi urileány sorsa felé. Az illető Róth Mariska, akit tudva-levőleg Milankovits T. Jován szerb diplomata, Szerbiának volt budapesti főkonzulja vett fele-ségül. Róth Mariska, ifj. Müller József kelme-tesítő gyárosnak unokahuga és Róth Gyula gyári tisztviselő leánya, egyik magyarországi fürdőhelyen ismerkedett meg az akkori buda-pesti szerb követtel, aki megszerette az aradi szép leányt és feleségül vette. Két héttel a háboru kitörése előtt Milankovicsnak fia született, a kis Dusan, aki már több mint két esztendő; a háboru kezdetekor Aradra ke-rült és azóta nagyszüleinél itt tartózkodik. A világháboru kitörése miatt Milankovicsnak el kellett hagyni Magyarországot és vele ment hitvese is, akivel együtt Bukarestben telepe-dett le. Felesége akkor szerb alattvalóvá lett, Milankovics beosztást nyert a bukaresti szerb követségre és azóta folytonosan ott tartó-zkodik hitvesével együtt, ellenben kis fia, akit apja alig látott még néhányszor, megszakítás nélkül Aradon maradt. Születése után ugyanis a gyermek nagybeteg lett és minden órában várták a halálát.

— Azt akarom — mondta akkor az édes-anya, — hogy a fiam aradi temetőbe ke-rüljön.

A kis Dusan azonban felgyógyult és most vasgyuró módjára teperi le a Baross-park ho-mokjában játszótársait. A fincska különben korához képest elég folyékonyan beszél már magyarul és németül, azonban a szerb nyelv-hez hozzá sem konyit. A szüleit csak fény-képtől ismeri és gyakran kíváncsian kér-dezgeti:

— Mikor lesz már vége ennek a csunya háborúnak, mikor pusztíthatom meg már papát és mamát, nemcsak az arcképen?

A szülei eddig elég sűrűn írogattak neki, azonban ajándékok küldésére nem volt szük-ség, mert nagyszülei minden jóval ellátják az egykori főkonzul gyermekét.

Nagyanya a nyár folyamán 3 hétig a ro-mániai Sinaiában tartózkodott és ez idő alatt együtt volt a leányával, aki elmondotta, hogy bár a szerb állam már nem létezik,ők mégis pontosan megkapták havi járandóságukat és semmiben sem szenvedtek hiányt. Hogy a megsemmisült Szerbia helyett ki fizette a volt szerbisi államtisztviselőket, arról az egykori aradi urileány nem tudott felvilágosítással szolgálni. Valóban, sőt bizonyosnak tekint-hető a románai események után, hogy az en-tente felbatalmazása alapján Románia utalla ki a Bukarestben tartózkodó volt szerb állam-hivatalnokok tisztását.

Románia „egyetlen” háboruja.

Tévérti tudósítás.

Bern. Gardescu tábornok, aki a Temps szerint a román főtisztek közül a legjobban van informálva a katonai helyzetről, eikket irt az Adeverulba az erdélyi hadjáratról. Azt írja a többi között, hogy nem szabad illúziókban élni arra nézve, hogy Erdély meghódítása egy-kettőre megtörténhetik, mert a terep nagyon kedvezőtlen a támadásra, a magyarok pedig rendkívül heves ellentállást fognak tanúsítani. A román tábornok megjegyzi, hogy a front két-harmada, tehát körülbelül 400 kilométer, nagyon hegyes és így hadműveletekre kevésbé alkalmas.

Hága. Londonból jelentik: A bukaresti orosz követ utasítást kapott kormányától, hogy az entente nevében felszólítást intézzen a román kormányhoz, hogy rövid határidőn belül engedje meg az orosz csapatoknak Románián át Bulgária ellen való marsirozását. Oroszország egyidőben szárazföldi és tengeri operációt akar kifejteni Bulgáriával szemben és épen ezért szükséges, hogy a román vasutak szállítsák a bolgár határra az orosz csapatokat.

A múlt vasárnap tanácskozássra gyűltek össze Pétervárott a négyes szövetség képviselői az orosz hadvezetőség kiküldöttjeivel és elhatározták, hogy Oroszországnak Bulgária ellen való haditervét rövid idő alatt megvalósítják.

London politikai köreiből rendkívül nagy érdeklődéssel kísérik a romániai eseményeket, mert csakis az orosz invázió biztosíthatná a szaloniki entente hadsereget.

Berlin. A Lokalanzeigernak jelentik Kopenhágából: A Berlingske Tidende párisi levelezője egy bukaresti táviratot közöl lapjával, amely szerint Románia municiógyártása az utóbbi hónapokban nagyon föltendült. Jelenleg 470 gyár és műhely foglalkozik Romániában hadianyag előállításával.

Genf. A Journal de Geneve román oldalról a következő értesülést kapta: Az egyetlen háború, amelyet Románia viselhet, Ausztria-Magyarország ellen irányul, azaz a célja, hogy felszabadítsa fajtásvérét. Ezért történt, hogy csakis Ausztria-Magyarországnak tűzente meg a háborút. Romániának egyetlen katonája sem marad egy Bulgária ellen viselendő háborúra. A bolgárokkal Sarrailnak magának kell végeznie. Románia mindaddig, amíg meg nem volt a bizonyossága, hogy a szaloniki hadsereg elegendő erős arra, hogy Bulgáriát sakkban tartsa, nem léphetett közbe a háborúba.

Ez magyarázza meg a román kormány hosszú habozását. A román hadvezetőség nagyon jól tudja, hogy hosszú, súlyos hegyi háború előtt áll, amely teljes erejét igénybe veszi. Olaszország hadüzenete összefüggésben van a román döntéssel. Mindkét esemény elő volt már készítve, amidőn Sarrail parancsot kapott az offenzívára és amidőn elhatározott dolog volt az olasz csapatok Szalonikiban való patraszállítása.

Magbízható, jól értesült forrás szerint a négyes szövetség már minden reménységet föl-

adott arra nézve, hogy még ebben az évben döntésre juttassa a háborút a nyugaton vagy a keleten. A tél beállta előtt még egyszer megkísérli az entente, hogy a balkánon keresse a döntést. Franciaországban a döntő csatát csak a jövő évben várják.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Néhány érával a román hadüzenet után Károly főherceg hadseregének déli szárnyán összehittkozás támadt az osztrák-magyar és román csapatok között. Hadvezetőségünk felismerően a kritikus helyzetet, természetesen nagymértékű katonai előkészületeket tett és mivel föltárható, hogy a románok a déli Kárpátok szorosain igyekeznek betörni Magyarországra, csapataink megszállták ezeket a szorosokat.

Egy körülbelül 120 kilométeres front néhány helyén harcra került a sor a román gyalogsággal. Ugy látszik, a románok nyugati irányban a vöröstoronyi szorost választották a betörésük helyéül. Nagyszombatól délre, ahol az Ott folyó mindkét oldalán levő körülbelül 350 méter magas hegyeken akartak átjutni a határon, amelyet ott a Riu Vaduko hegyipatak alkot.

Onnan keletre egy sokkal fontosabb hegyi közlekedési úton, amely Romániát összeköti Magyarországgal, az 1040 méter magasságú tömbsi szoroson át igyekezett az ellenség előnyomulni, a sinája-brassói vasúti vonal mentén.

Határállásainkból mindenütt lehetetlenné tették a románok számára az átkelést. A vöröstoronyi szorosban harcra került a sor, a melynek folyamán határőreink visszaverték az egy-két zászlóaljnyi román katonaságot. Itt voltak a románoknak ebben a háborúban az első halottjaik.

Vadászati jog és hadimunka.

(Furcsa közigazgatás.)

Az Aradi Közlöny tudósításától.

Erdekes bűnügyben hozott ítéletet az úvidéki kir. törvényszék tegnap tartott főtárgyalásán. A törvényszék Belyánszki Száva turjai községi bírót hivatalos hatalommal való visszaélés miatt elítélte tíz napi fogházra egy minden ízben bűnszáki ízű esemény következtében.

Ivanits Szvetozár turjai községi jegyző a turjai község tulajdonát képező vadászterületet minden pályázat mellőzésével száz koronáért kibérelte. Még pedig a községtől. Vagyis a jegyző volt a bérbeadó és a jegyző volt a bérlő. A mikor így szépen megegyezett önmagával, idilliikus nyugalomát megzavarta a fél-szemű Belyánszki Alexa érdeklődése. Ez a Belyánszki Alexa szintén turjai lakos, fél-szemű, untaughich, szenvedélyes vadász, mellesleg 70 hold birtoka van, a mit maga művel. Kedve volt a vadászterületre s így megtelebkezte a furcsa módon a jegyzőnek jutott vadászati bérletet és a jegyző által fizetett 100 korona helyett ötven korona évi bért ajánlott fel.

A jegyző oldalát perese rettenetesen fúrta és a felebbezés. És mert a Bácskában van, háború is van, de utóvégre jegyző is, — gondolt és eszelekedett merészet. Kapóra jött a szabadkai honvédpáncsokozó megkeresés-

se, hogy Turja község tartozik akkortájt egy hadimunkást állítani.

Ki is lehetne ez az egy, ha nem a fél-szemű, vézna Belyánszki Alexa, aki a jegyző vadászati bérletét merje meglebbezni. Rövid úton parancsot adott, hogy azonnal vezessék elő Belyánszki Alexát, akit nyomban le is esutak, hogy másnap reggel már Szabadkára vigyenek hadimunkára. Szegény fél-szemű ember sirt, könyörgött, hogy fél-szemű, nyomorék, minden katonai szolgálatra alkalmatlan, öreg apjának lábai törtek, dolgozni nem tud. Senki se sines és ki fogja a 70 holdat megművelni? De hiába, lecsukták. Az öreg apa odavánsorgott a községhez, hogy megtudja mi történt a fiával? Belyánszki Száva turjai helyettes községi bíró — aki meglebbező rokon is volt, — intézkedett a jegyző megbízásából. Az apa kérte a bírót, legalább engedje addigra haza a fiát, amíg ruhát vált és egyéb holmit vess magához. A nagy könyörgésnek fogadtja volt, a rokon kiengedte Belyánszki Alexát, aki elmaradhat reggelig, de csak ha az apa felelősséget vállal érte. Persze, az apa vállalta.

A fin kocsibaült és bevágatott Óbecsére, a szolgabírószákhoz. Ott találta Ivanits Szvetozár turjai jegyzőt, aki röviden, minden átmenet nélkül, amikor megtudta, hogy mi járásban van, azt mondta:

— Ha visszavonod a vadászati bérletem ellen beadott felebbezést, nem kell hadimunkára menni. Különben reggelre már hadimunkán leszel. De ha visszavonod, ingyen vadászhatas a vadászterületemen.

Mit tehetett a fél-szemű nyomorék, Belyánszki Alexa mást, mint megígérte, hogy visszavonja az írásos felebbezést.

A jegyző ment be előbb Balaton főbíróhoz és csak utána Belyánszki Alexa. Ott bent Gerstner Károly szolgabíró is azt tanácsolta, hogy vonja vissza a felebbezést, sőt a szolgabíró sajtókezelőleg meg is írta a visszavonó kérvényt, amit Belyánszki Alexa aláírt.

Mintán a jegyzővel így szépen kiegyezett, boldogan ment haza, a hol azonban nagy meglepetésre arról értesült, hogy azalatt míg Óbecsén járt a szolgabírószákhánál, Belyánszki Száva községi helyettes bíró két rendőrrel éjjel 11 órakor kivette a törött lábú apát: Belyánszki Pétert az ágyból és a községhez vitette és reggelig lecsukva tartotta. A bíró az apát azért hozatta be, mert a rendőrök a fiút keresték és mivel az Óbecsén volt, nem találhatták meg és mert az apa a fiáért felelősséget vállalt, éjjel 11 órakor az őreket lecsukták. Ivanits Szvetozár jegyző mielőtt bement Óbecsére, meghagyta a bírónak, hogy ha Belyánszki Alexana kitűzött időre nem tér vissza, akkor a bíró a saját fiát kénytelen hadimunkára beküldeni Szabadkára.

Belyánszki Alexa nem tért idejére vissza és így a bíró kénytelen volt gyenge testalkatú fiát hadimunkára kirendelni, de Szabadkáról még sznap gvengetése miatt visszaküldték és akkor senki sem ment Turjáról hadimunkára.

Igy jutottak a dolgok odáig, hogy Belyánszki Péter, a lecsukva volt apa hivatalos hatalommal való visszaélés miatt felfelentette a községi bírót, akit az enyhítő körülmények ígyelemben vételével tíz napi elzárásra ítél a bíróság.

De történt még valami. A vadászterület bérője Ivanits Szvetozár azokat a fegyvereket, amelyeket Ivanits Szvetozár, a jegyző orvadászoktól elkobtatott, vadászati joggal nem bíró barátai közt szétosztott és ezekkel nagy vadászokat rendezett.

Ezért ellene és vadásztársai ellen az óbecsei szolgabírószákhánál kizárási eljárás is indult meg.

Románia árulása.

(Bratianu gyalázatos játéka.)

Távirati tudósítás.

Bécs. Még mindig ismeretlen a módja annak, hogyan fog Czernin gróf osztrák-magyar követ Bukarestből hazajönni. Az út megválasztására igen korlátozott lehetőségek vannak, mivelhogy a hadi területen keresztül bizonyára nem térhet haza.

Bécs. Az itteni román követ, Mavrocordat herceg feleségével és a követségi személyzettel csak szerdán, vagy csütörtökön indulhat el Bécsből.

Bécs. Tegnap este a chilei követ elutasította a román követ kérését, hogy vállalja el Ausztria-Magyarországon a román alattvalók védelmét. Mindaddig még nem tudni, ki hajlandó erre a misszióra.

Berlin. A Berliner Lokalanzeiger jelenti: Idevaló román körök, amelyekben mindig jól voltak értesülve a hazájukban történetekről, azt állítják, hogy a bukaresti koronatanácsos kétós befolyás érte meg az elhatározást. Egyrészt a legszigorubb fenyegetések az ententeréséről, másrészt a legmesszebbmenő ígéretek a hadüzenet esetére. Ezek az ígéretek nem csupán Erdélyre vonatkoztak, hanem a Dardanellák és a Fekete-tenger kérdésére is. Az utóbbira vonatkozólag bizonyára Anglia volt az, amely az ütőkártyát kijátszotta. Ez a nagyhatalom tudja, hogy míg a románul beszélő magyarok bekebelezése Romániába olyan törekvés, amely erősen idealizált vonást ad a román politikának, addig a Fekete-tenger és a Dardanellák kérdése, mint az egyedüli út a világtengerekre, a legegőttőbb realpolitika.

A koronatanácsos a tenger kérdése győzte meg a központi hatalmak felé hajló román államférfiakat. Románia, hogy tervét megvalósítsa, inkább lemondott a központi hatalmak területén élő hadköteles románokról, semhogy követségeinek nyilvános felhívása által elárulja céljait. Az itteni román követségen ma is képzelhetetlen zavar volt. Seregszám jöttek a fiatal románok, egészen megdöbbenve attól, amit az újságokban olvastak. Mindenfelé érdeklődtek, hogy mi lesz a sorsuk, de senki sem birt nekik fölvilágosítást adni. Ugy látszik, hogy a követséget is készületlenül találta a koronatanácsos határozata.

Zürich. Azt a becsutelen kétszínűséget, amelylyel Románia Ausztria-Magyarország megtámadását előkészítette, megvilágítja a Secolo egyik híradása. Azon a napon, amikor Bratianu még a semlegességről biztosította Czernin grófot, a Secolo-ban bukaresti távirat jelent meg, amely közölte, hogy az orosz csapatoknak Románian való átvonulása már megkezdődött.

Budapest. A La Politique című bukaresti lapok vasárnap reggel megjelent száma, amely még Budapestre érkezett, Alexander Constantinescu román földművelésügyi miniszternek egy nyilatkozatát hozta, amelyben egy-

kormánypárti szenátor előtt tett. Ebből a nyilatkozatból kitétni, hogy Romániában a felkelő tényezők a hadüzenetet megelőző utolsó pillanatig a megtévesztés álláspontján voltak.

A nyilatkozatban a földművelésügyi miniszter a következőket mondotta:

— Bratianu miniszterelnöknek az a felfogása, hogy Románia háboruja nem tarthat hosszú ideig. Ma azonban semmi okunk nincs még, hogy beavatkozzunk a háboruba. Ez csak akkor fog megtörténni, ha a harcokban valami igen különös esemény adja elő magát. Terményeink értékesítésének meggyorsulása legalább egy-negyed milliárdtól foszthatja most meg Romániát.

Igy nyilatkozott a román földművelésügyi miniszter akkor, amikor a hadüzenet már a bécsi román követ fiókjában volt.

Zürich. A Romániából érkező hírek élénken bizonyítják, Bratianu kétszínű játékát, amellyel a központi hatalmakat Románia szándékai felől félre akarta vezetni. Megállapították, hogy amíg Bratianu a kormány francia nyelvű felhivatalosa után a Románia hadikészültségéről szóló híreket erőlyesen cáfoltatta, a román nyelvű felhivatalosban ilyenmő nyilatkozat nem jelent meg. Bratianu Romániában folyton olyan híreket terjesztett, amelyeket a külföldön cáfoltatott. Hogy mily bizossággal számított az entente Románia csatlakozására, Blondel volt francia követ nyilatkozatából tűnik ki, aki a tiszteletére adott bucsulakomán kijelentette, hogy ha nem is hivatalos minőségben, de bukaresti tartózkodása alatt reméli a román-francia barátság megszilárdulásának bekövetkezését.

Amsterdam. Az Algemeen Handelsblad Romániának Ausztria-Magyarországhoz intézett hadüzenetével kapcsolatban megjegyzi, hogy bizonyára Bukarestben sem táplálnak illúziókat arra nézve, hogy a hadi cél, melyet Románia magának kitűzött, könnyen érthető lesz. A helyzet nem olyan, mint a második balkáni háborúban a Németország és Ausztria-Magyarország bizonyára előkészítették Románia intervenciójának lehetőségére.

Bern. A Berner Tagblatt a román hadüzenetről a következőket írja:

Az entente-hatalmak Németország szárazföldi és tengeri erejéről mindig hamis képet alkottak maguknak. Románia szintén csatlódo fog abban, hogy határozottan megszabtott ellen-ségről van szó, akinek csak a legyelműdötést kell megadni. A román háború hódítási háború a legelső körülményekkel, amelyeket mi hagyományosan és becsületesen semleges svájciak nem helyezhetünk. Döntő fordulatot az entente javára ez a félmillió román hadsereg nem tud majd előidézni. Tekintettel az óriási arányú háborúra a rendkívüli viszonyokra, valamint tekintettel arra, hogy a központi hatalmak még ma a háború harmadik esztendőjében is abban a helyzetben vannak, hogy az entente javára tartott erőfölényt eddig még nem sikerült kihasználniuk, a román hadsereg

gekkel egyenlíthetik ki, a félmillió román hadsereg bizonyára semmi esetre sem tudta a súlyos teherrel megrakott háborús szekereket a kívánt irányba fordítani.

Zürich. A francia sajtó örömrivalogással üdvözli Románia hadüzenetét és kijelenti, hogy a király a világ legdiszkrétebb embere. Bratianu pedig oly nagyzerűen játszotta szerepét, hogy még azok az emberek is, akik legközelebb állottak, nem ismerték ki magukat vele. A „Petit Parisien” Bratianut a Kelet legerősebb emberének nevezi.

Morgan adósságot hagyott hátra.

Az Amerikai Köztársaság tudósítójától.

A new-yorki lapokban most jelent meg az a végzés, amelyet az 1913. március 31-én elhalt J. P. Pierpont Morgan hátrahagyott vagyónáról a törvényszéki szakértő készített. Beleértve a J. P. Morgan és társa cég vagyonának reá eső részét, melyet 30 millió dollárra becsült a szakértő, a milliárdos vagyonát 75 millió dollárra értékelte. Bármily nagy is ez az összeg, a számok nyilvánosságától az Egyesült-Államokban általános csalódást keltett, miután J. Pierpont Morgant az Egyesült-Államok leggazdagabb emberek egyikeként tartották. Amint most kitétni fogatalunk, mert 75 millió dollárral odaát nem tartozhatik valaki a leggazdagabbak közé, annyival kevesebb, mert a fantasztikus hadseregszállítások következtében az amerikai vagyoni viszonyok óriási módon megnövekedtek és hihetetlen eltolódások történtek.

Morgan hátrahagyott részvényei és papírjai 18 millió dollár értékűek. E mellett vannak értékek, amelyeket 6 7 és fél millió dollárért szerzett, amelyeket azonban határa után teljesen értéktelenségeknek jelentettek ki. Érték-papírjai körülbelül 70 társaságra terjednek ki, míg részvényei nem kevesebb, mint 130 vállalat között oszlanak meg. Ugy a családra, mint a családön kívül állókra óriási meglepetés volt az a megállapítás, hogy az elhalt több, mint 7 millió dollár adósságot hagyott hátra. Ez a 7 millió adósság megnövekszik még 3 millióval, mely az örökösödési tárgyak, gránitok, birtokrendezési dolgokkal és a végrendelet végrehajtásával van kapcsolatban. Így minden levonás után a hátrahagyott vagyon tényleges értéke csak 65 millió dollár.

A híres Morgan gyűjtemények értéke több, mint 20 millió dollár. Jellemző az elhunytára nézve, hogy adósságai között szerepel egy kalapgyáros számlája is. A gyáros Morgannak egy kalapot szállított 6 dollárért, amelynek kifizetését azonban a milliomos megtagadta, miután nem felelt meg a kalap szoknak a rendelési feltételeknek, amelyeket 6 előzetesen kiszabott. Ami azonban nem gátolta meg a milliomost abban, hogy fejére ne tegye és el ne viselje a ki nem fizetett kalapot.

Az adójavaslatok a főrendiházban. Budapestről jelentik: A főrendiház pénzügyi bizottsága ma délután ülésezett és letárgyalta az adójavaslatokat. Teleszky János pénzügyminiszter hosszasan foglalkozott a javaslatokkal. Azután Tisza István gróf miniszterelnök a többtermelésről felhozottakra reflektálva kijelentette, hogy az állam beavatkozása használhat ugyan, gazdasági fellendülés azonban főforrását a nemzet és a társadalom erejéből meríti. A bizottság a javaslatokat ellogadta.

Román ezred bukaresti magyarokból.

— A hadüzenet előtti éjszaka Bukarestben. —

Távirati tudósítás.

Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítója ma este beszélt Medgyesi Simonnal, aki hét esztendeig élt Romániában és a Bukaresti Magyar Egyesület vezetőségének volt tagja. Az ottani társadalmi körökben előkelő szerepet játszott arképtestő a hadüzenet megtörténte után, vasárnap éjszaka automobilon tudott nagy veszedelmek közepette a határra menekülni. Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójának a következő rendkívül érdekes részleteket mondotta el a hadüzenetet megelőző eseményekről:

— Minden tagadással és ellenkező állítással szemben bizonyos az, hogy Románia vezető körei a történelmi nevezetességű koronatanács előtt már tudtak arról, hogy Románia háborúba keveredik a monarchiával. Mindenki érezte Bukarestben, hogy Románia elérkezett sorsdöntő órához. Mi a Magyar Egyesületben állandó permanenciában voltunk, mert arról értesültünk, hogy a nép hangulata kezd veszedelmessé válni reánk magyarokra. Már pénteken és utána szombat éjjel is rengeteg néptömeg lepte el az utcákat, amelynek hangulatát a ruszofil lapok külön kiadásai állandó izgalomba tartották. Valamennyi lap azt adta hírül, hogy a hadsereget mozgósították.

Az Adeverul azt jelenti, hogy a 21-ik gyalogezredet, valamint a 6-ik vadász századot utnak indították a román határra. Mindkét csapatot legénységét a Bukarest környékén letelepült magyarokból rekrutálták.

Vesszen Ausztria! Vesszen Magyarország! kiáltozták állandóan a ruszofilok, akik körüljárták a várost. A rendőrség eleinte a látszat kedvéért itt-ott feloszlatta a tömeget, de csakhamar visszavonult és szabadjára hagyta.

Bukarest rendőri prefektusa szombat éjszaka falragaszokon tudomására adta a lakosságnak, hogy vasárnap virradóra az összes hazak és kávéházak ablakait le kell függönyözni. Ez azért történt, mert a csapatok elvonultak. A kávéházakban mégis vig élet volt, mert a ruszofilok már előre mulattak, tudva azt, hogy a vasárnap tartandó koronatanács megizeni a háborút a monarchiának. Patakokban ömlött a pezsgő. A zenekarok a román Hymnuszt játszották.

Budapest. Medgyessy Vilmos arképtestő, elmondja, hogy a román fővárosban harminc ezer, Romániában pedig szetszórtan 80 ezer magyar és osztrák alattvaló tartózkodik. A hadüzenetet megelőző éjjelen a népfelkelésre kötelezetteknek a házmeisterek átadták különböző hadfelszereléseket és egy adon jelre a népfelkelők előbb az utcák sarkokon gyülekeztek, majd a vasútra vonultak. A kávéházakban az idege-

neket inzultálták és revolverek kelkergették ki onnan.

Egy Hirsch nevű Bukarestben lakott német kereskedő elmondta, hogy szombat éjszaka a román főváros közértsége nem aludt. Mindenki az utcán volt. Kávéházak, éttermek zsúfolva. Mielőtt a kormány felhivatalos lapja, az "Independance Roumaine" közölte volna azt a hírt, hogy a király összehívta a koronatanácsot, Brătianu, tanácskozott az entente követével. Az éjszaka folyamán a felhivatalos külön kiadást adott, amelyben az izgalomban levő tömeg megnyugtatóra Brătianu semlegeségi nyilatkozata jelent meg. A közönség némileg meg is nyugodott, ámbar mindenki érezte, hogy vihar van kitörőben és a levágó tele van villamos-sággal. Szombat éjszaka még együtt voltak a Bukarestben lakó idegen alattvalók megszokott társaságaikkal. Vasárnap reggelre azonban a város fenekétől felfordult, a kávéházakban az idegen alattvalókat már inzultálták. Több helyen véres botrányok kerestek. Az egyetértés felbomlott. A lakosság szidalmazta, piszkolta a magyarokat, németeket, lelővéssel fenyegették őket, több helyen el is dördültek a revolverek. Már vasárnap délelőtt köztudomású volt, hogy a koronatanács a háború mellett fog dönteni. Az entente követek állandóan a miniszterelnöki palotában tartózkodtak és Brătianuval tanácskoztak. A katonaság hatalmas menetekben vonult fel a pályaudvarhoz. A városból már csak automobilon lehetett elmenekülni.

H I R E K.

Tisza István gróf a román betörésről.

Távirati tudósítás.

Budapestről jelentik: Tisza István gróf a főrendiház pénzügyi bizottságának mai ülésében megragadta az alkalmat, hogy a román hadüzenet folytán előállott helyzetéről rövid tájékoztató nyilatkozatot tegyen. Megnyugtatta a bizottságot, hogy a betörés visszautasítására minden szükséges intézkedés szövetségeseinkkel teljes egyetértésben megtörtént.

Budapest. Tisza István gróf miniszterelnök egy újságíró előtt az ellenzéki vádakkal szemben megállapítja, hogy külpolitikai kérdésekben mindenkor tájékozotva lett és befolyását pro avagy kontra, mindenkor eleve érvényesítette. Meglehet, hogy a főrendiház pénteki ülésén a miniszterelnök fontosabb kérdésekről fog tájékoztatást nyújtani.

— A német császár elismerése a „Deutschland“-ért. Berlinből a főhadiszállásról jelentik: A császár Lohman igazgatót és König kapitányt kiállgatáson fogadta és elismeréssel tejezte ki előttük.

— A német kancellár a főhadiszálláson. Berlinből, jelentik: Bernmann-Hellweg birodalmi kancellár a főhadiszállásra utazott.

— Kifüntetés. A király az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartásuk elismerésül, Strohofer Lajos 33. gyalogezredbeli őrnagynak és az ellenség előtt elesett Zakariás Aladár 33. gyalogezredbeli alezredesnek a vaskorona-rend 3. osztályát a hadiértmenyvel „díjmentesen”. Kertai Horváth Géza 33. gyalogezredbeli alezredesnek és Winternitz Vilmos 33. gyalogezredbeli századosnak pedig a katonai érdemkeresztet 3. osztályát adományozta. — A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül, Hummek Árpád, a 3. honvéd huszárezrednél beosztott 2. honvéd huszárezredbeli őrnagynak a hadidíszmenyes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta, egyben megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk és kitűnő szolgálataik elismerésül, Kármann Béla, a 2. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerése, Tömör József, a 3. honvéd huszárezrednél beosztott 2. Barátházi Capdebő Kornél, a 3. honvédhuszárezrednél beosztott 4. honvédhuszárezredbeli századosnak, valamint Mayerhofer Lajos 3. honvédhuszárezredbeli főhadnagynak az utólagos legfelsőbb dicséret elismerését másodsor. Valerian Zsigmond 3. és Kősnárky Béla a 3. honvédhuszárezrednél beosztott 5. honvédhuszárezredbeli századosoknak, ugyancsak Vojnich Viktor, Fok Ferenc és Herczeg Imre 3. honvédhuszárezredbeli főhadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerése utólag, Bauer Gyula 3. honvédhuszárezredbeli és Babó Benő, a 3. honvédhuszárezrednél beosztott 2. honvédhuszárezredbeli tartalékos főhadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerése tudomásukra adassék, a háborúban teljesített kitűnő szolgálataik elismerésül pedig Hoffmann Ferenc, a 3. honvédhuszárezrednél beosztott tartalékos állatorvos-hadapródnak az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Csikosai János tisztihelyettesnek, a honvédhuszárezredben és Krausz Géza népfelkelő 1. osztályú számvivő altisztnek a 2. népfelkelő gyalogezredben a koronás érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

— Adakozzunk a menekülők felüdítésére. Támogassuk erdélyi testvéreinket, feleségeiket és kis gyermekeiket nehéz útjukon. Különösen az anyák és kisdedeik sorsa indíttson meg minden aradi szívet és siessen az átvonuló menekültek felüdítésére. Kintzig János főispán ezúton is kéri az aradi polgárságot, hogy a tej beszerzését tegye lehetővé adományai-val. Erre a hazatias és szent célra szánt összegeket a főispán hivatal köszönettel fogadja. Az ertünk szenvedők örök haláját biztosítják az adakozók.

— Halálozások. Összinté és igaz részvétellel értesült a város egész közönsége arról a megrendítő csapásról, amely Arad egyik köztisztelően álló ari családját érte. Lichyig Hermannét, hosszú szenvedés után ma reggel megváltotta tájdonaitól a halál. A legjobb feleség, a leggyengédebb, gyermekeit rajongóan szerető anya hunyta le szemét, aki életét vesztetet és bennszívet szerző munkában töltötte el. Férjén és fián Szonory Oszkár-on, az Aradi Közlöny belső munkatársán kívül, két leánya és előkelő rokonság siratja elhunytát. Temetés augusztus 30-án, délután 4 órakor lesz a Weitzer-utca 4. számú házban.

Scheer László megyezónási tag, a nagyhalmagyi izraelita hitközség elnöke 61 éves

Erdély védelme.

— A román gázság formája. — Hol van Czernin gróf? —

Tudósítók.

Bécs. Czernin grófnak, a bukaresti osztrák-magyar nagykövetnek hazautazásáról különböző verziók forognak közszájon. Allítólag Brassóban van, mások szerint Oroszországon keresztül fog hazatérni. Hazatéréséről semmiféle hivatalos értesítés nem érkezett.

Bécs. Mavrocordato bécsi román követ még nem utazott el, sőt még utlevelét sem kérte ki.

Bécs. A Zeitznek jelentik a sajtóhadiszállásról: Erős román osztagok támadták meg határőreinket. Azonban a védőállásokban felkészült és harcedzett csapatok a határvonal átörésére irányuló kísérleteket véresen megghusítottuk. A románok Sinajából az ország határon lévő alagut ellen intéztek támadást, míg Predeal vidékén a tömösi hágót tartják tűz alatt. Betörniök itt sem sikerült.

Hága. A Nieuve Rotterdamsche Courant szerint Erdélyt Romániától olyan határhegységek választják el, amelyeken Gazdescu román tábornok kijelentése szerint talán egy év alatt áthatolhat a román hadsereg.

Bécs. Diplomáciai körökben azt beszélnek, hogy Románia hadüzenetét a román katonai attasé magával hozta, aki noha jól tudta, hogy a háború közvetlen küszöbön áll, ismerőseinek mégis azt mondta, hogy Románia még nem döntött és tovább folytatja semlegességi politikáját. Az nincs kizárva, mondotta, hogy a Románia a központi hatalmakhoz csatlakozik, amit a maga részéről öröndetes tényként üdvözlne.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A kancellár a fizetési tilalmat és az ellenséges vagyon zár alá vételét Romániára kiterjesztette.

korában meghalt. Ma helyezték örök nyugalomra Nagyhalmágyon. Kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— **Amerika erélyes jegyzője Angliához.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti szikratáviróval New Yorkból: Az amerikai kormány teherkönyvben közli Amerikának Angliához intézett diplomáciai jegyzékeit és tiltakozásait. A washingtoni távirat szerint Angliát kényszeríteni akarják, hogy válaszoljon a legutóbbi erélyes hangú amerikai jegyzékre, amelyre eddig nem válaszolt.

— **Uj sveici angol követ.** Bernből jelentik: Anglia Grantduff helyébe Harry Rumboldt sveici követé nevezte ki.

— **Aradiak hadiadója.** Az aradiak hadiadójának kivetését ma folytatta a bizottság. Az aradiak megadóztatását csütörtökig akarják elvégezni, azután pedig a megyebeli adóját fogják tárgyalni. Ma a következők hadiadóját vetették ki: Szántay Lajos, Székely Miklós dr., Székely István dr., Sulkovszky Mária herceg hadiadóját a bizottság redukálta, Steiner Vilmosét törölték, Tazányi Sándor dr.-ét leszállították, Tauszig Dávidét törölték, Tedeschi Viktorét leszállították, Tolnai János hagyatéka változatlan maradt, Tóth Józsefé maradt, Tömöri Jánosét törölték, báró Urban Ivánt leszállították, Varjassy Lajosé változatlan maradt, Verjassy Lajos drét leszállították, Várhelyi Jánosét törölték, Várhelyi Jankóét, Weiler Rudolfnéét és Veiczius Romulus drét leszállították, Verboš Nándorét törölték. A jövedelemadó felszólamlási bizottság a következő adókötelesek adóját fogja tárgyalni augusztus 30-án: özv. dr. Verzár Gyulaé, Voitek Alajos, Vörös Henrik, Wadowszky Gusztáv, Weisz Dávid, Weisz Márk, Weisz Károly, Weisz Lajos, Winkler József, Winternitz Jenő, Wieser Márton, Földes Kelemen, Bánty Sándor, Grünwald Samu, Stauder József; augusztus 31-én: Dietrichstein Mór, Hegyessy Géza, Holänder Emil, Holänder Ignác, Klein B. Vilmos, Lévy Adolf, Löwy Mór, Lukács Lipót dr., Porcia Lajos gróf, Radó Gyula, Ring Lajos, Salgó Béla, Vámos Antal, Varga Kálmán, Voitek Kálmán,

Vörös Henrik, gróf Uchtritz Amadé, Földes Soma, Löwinger Jenny, dr. Grósz Endréné.

— **Shaw betiltott színműve.** Shaw legújabb darabját máró háborús szatírája miatt az angol cenzura betiltotta. Érdekes, hogy Amerika is önként átvette magát az angol cenzornak: ott sem engedték meg egyetlen színházban sem a darab előadását. Az egyik amerikai színház igazgatója emiatt való bosszúságában odaadta a színművet a Boston Transcript kritikusanak, hogy csak azért is közölje a darab tartalmát lapjában. Így tehát most mégis nyilvánosságra jutott Shaw és gyönyörűsége. A színmű címe O'Flaherty, W. C., s a hőse egy fiatal ír. Önként állt be az angol hadseregbe s a fronton kitüntette magát. Hízküldték, hogy a király tulajdon kezével tűzze mellére a Viktória-keresztet — és főként, hogy a hős vitézi tettek elmesélésével feltűzelje honfitársait és ezzel segítségére legyen a toborzásban az angol hatóságoknak. Shaw kitűnően felhasználja az ír hőst arra, hogy annak őszinte, nyers szájával tulajdonképpen a maga lesújtó véleményét mondja meg az angoloknak. Például egy helyütt így szól: „Az angoloknak a háború előtt eszük ágában sem volt, hogy hazafiak legyenek. O y hirtelen fogta el őket a hazafiság szorongó érzése és oly sajátságosan hatott rájuk, hogy mint a megvesztett tyúkok bomolnak, és minden képzelhető ostobaságot összebeszélnek. Csak ha majd a háborúnak vége lesz, vetik le ezt a különös viselkedésüket; de ebbe a hümbugba már beletáradtak.” Valóságos Hári Jánosként is szerepelteti Shaw hőst, aki falubelijeinek előadja, hogy közvetlenül a német császár mellől zavarja el testőreit, akik közül tizenkettőt el is fogott. Legmerészebb igazmondása az ír katonának, amikor ödesanyja szemrehányására, hogy miért állott be önként katonának, a következőt mondja: „Azért jelentkeztem, hogy a franciákkal harcoljak és sohase jutott volna eszembe, hogy a franciák — ne az angolok ellen harcoljanak.”

— **Elsülyesztett angol cirkáló.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti augusztus 24-én: Egy tenger-alattjárónk az Északi tenger északi részében elsülyesztett egy angol segédcirkálót. A Wolff-ügynökség megjegyzi: Valószínűleg az angolok ál-

tal bejelentett „Dure oi Altany” elsülyesztéséről van szó.

— Underwood-gépiro és gyorsíró szakoktatás Zitter és Hollos cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállalhatók.

— Felvágó papírok Kerpelnél. 3547

Weinberger Lajos börtönbüntetése.

Aradi közlöny tudósítók.

A nagyváradi törvényszéknek a gyorsított eljárás alapján ítélkező ötos tanácsa az 1915. évi október hó 8-ika óta vizsgálati fogságban lévő Weinberger Lajosnak, az Emilia malom részvénytársaság vezérigazgatójának bünpéret zárt tárgyaláson befejezte és az igazgatót egy rendbeli és folytatólagosan elkövetett, a hadviselés érdekei elleni büntetért és egy rendbeli, a hadiszállítás körül elkövetett büntetért összbüntetéseként egy évi és tíz havi börtönrre, összesen ötven korona pénzbüntetésre, öt évi hivatalvesztésre és politikai jogainak erre az időre való felfüggesztésére ítélte.

A vizsgálati fogság által tíz hónapot tekint a bíróság kitöltöttnak.

Az ítélet alapjául szolgált bűncselekményeket Weinberger Lajos az által követte el, hogy 1914. év második felében Menkes Lipót századosnak, a nagyváradi katonai élelmezési raktár főnökének öt izben, összesen 3500 koronát és helyettesének, Ujhelyi Armin élelmezési tisztnek egy izben 3000 koronát adott, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy a két élelmezési tisztet önmagával szemben, hivatali kötelességeik megszegésére bírja.

Weinberger Lajos tudta, hogy e két tiszt a szerződés kötésére és a szállítások ellenőrzésére hivatott és így apénzadományokkal a maga számára meg nem engedett előnyöket és elnézést akart biztosítani. Ezek az előnyök abban állottak, hogy a megvesztetett katonatisztek az Emilia gőzmalom részvénytársaság által szállított meg nem felelő típusu buza-kenyer lisztet átvették és ezzel közvetve a katonai kicestárnak okoznak kárt.

A hadszállítás körül azzal követett el büntetett Weinberger Lajos, hogy 1914. évi augusztus és szeptember hónapokban Menkes Lipót századosal buza-kenyer és kétszersült liszt szállításra kötött szerződést, de ezeket a szerződéseket a háború tartama alatt megszegte azzal, hogy silányabb minőségű lisztet, a kétszersült számára pedig árpával kevert lisztet szállított.

Weinberger Lajos a fő tárgyalás során azzal védekezett, hogy adott ugyan pénzt Menkes Lipót és Ujhelyi Arminnak, ezt azonban azért tette, hogy a tisztok kitüntetésre ajánlják. Ezt azonban megcáfolták a tanuként kihallgatott élelmezési tisztok, akik azt vallották, hogy Weinberger Lajosnak — miot intelligens embernek — tudnia kellett, hogy nekik nincs módjukban részére kitüntetések szerzésre és erről közöttük és Weinberger Lajos között szó sem esett.

Bizgazolást nyert a fő tárgyalás során az is, hogy Menkes Lipót százados hamis jelentéssel terjesztette fel az Emilia malom lisztmintáit a temesvári hadtestparancsnoksághoz azzal, hogy a küldött minta gyengébb ugyan a szerződésben kikötöttnél, de Nagyváradon ezidő szerint más liszt nincs. Ezeket a silányabb liszt szállítványokat aztán Menkes Lipót és Ujhelyi Armin el is fogadták az Emilia gőzmalomtól.

A szakértő véleménye szerint Weinberger Lajos szándékosan hiányosan vezette a készletkönyvet, amelyből azonban megállapítható volt, hogy az Elmia gőmalom 1914 szeptember havában százhatvanháromezer kilogramm árpát kapott, de a könyv nem tünteti fel, hogy azt a haszteleknyviséget mire és hova fordította a malom és így nyilvánvalóvá lett, hogy az árpaliszteit keverésre használta a malom.

A büntetés kiszabásánál tekintetbe vette a bíróság Weinberger Lajos büntetlen előéletét, ezért alkalmazta a 92. §-t és ezért szabott ki fegyház büntetés helyett börtönt.

Súlyosbíró körülménynek kellett érnünk tekinteni a vádlott intelligenciáját és vagyoni voltát.

Baróthy Pál királyi főügyészhez az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be, valamint Melik Gyula védő is, aki egyben a vádlott szabadlábrahelyezését is kérte.

Mint hogy ezt Baróthy Pál királyi főügyész helyettes nem ellenezte, a törvényszék elrendelte Weinberger Lajos azonnali szabadlábra helyezését.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Nozgalom a táviró forgalom részbeni visszaállítása érdekében. Az aradi részvénytársaságok, gyári vállalatok és nagyobb kereskedelmi és ipari cégek táviró használatára érdekében mozgalmat indított az aradi kereskedelmi és iparkamara. Tudvalevő, hogy a változott hadihelyzet következtében Aradról lehetetlen megantáviratokat továbbítani és csupán hírlapi tudósításokra vonatkozó táviratokat valamint a Hadi Termény részvénytársaság aradi kirendeltségének sürgönyeit veszi fel a posta a központi telephelyen kívül. Ez távirat korlátozás természetesen bántólag hat a kereskedelmi és ipari forgalomra. Ezért a kamara részletes felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszternek kérve, hogy interveniáljon a hadügyminiszternél aziránt: hogy lehetővé legyen aradi köz-

gazdasági intézeteknek az üzleti ügyeikben való táviratváltást. Ezek a gazdasági intézetek, cégek naponta egy két üzleti sürgöny feladásával is meg lennének elégedve és hajlandók kauciót letenni annak biztosítására, hogy az engedéllyel csak a megengedett határokon belül élnek. Tudomásunk szerint a kamara feliratát Varjassy Lajos polgármester táviratilag támogatta.

= Az Aradmegyei Takarékpénztár 4 1/2%-os zálogleveleinek XXII. sorsolása. Az Aradmegyei Takarékpénztár 4 1/2%-os zálogleveleinek 1916. évi augusztus hó 28-án kir. közigazgató és az intézeti felügyelő-bizottság jelenlétében megtartott huszonkettedik sorsolása alkalmával a következő számok húztak ki:

2 db. 10.000.— korona.

szám: 86, 88.

6 db. 5.000.— korona.

szám: 89, 154, 170, 190, 201, 204.

25 db. 1.000.— korona.

szám: 184, 227, 306, 310, 312, 323, 345, 356, 367, 371, 395, 397, 450, 451, 471, 520, 521, 585, 666, 1283, 1307, 1328, 1352, 1423, 1431.

10 db. 200.— korona.

szám: 176, 291, 384, 427, 433, 466, 489, 501, 528, 625.

10 db. 100.— korona.

szám: 69, 86, 257, 260, 267, 271, 279, 281, 449, 497.

A kisorsolt 4 1/2%-os záloglevelek összege 78.000.— korona.

Ezen kisorsolt záloglevelek 1917. március 1-től kezdve a zálogleveleknek szelvényeivel együtt való visszacsorgatására ellenében teljes névértékben beváltatnak:

Aradon: az intézet pénztáránál;

Budapest: a „Hermes” magyar általános váltóüzlet r-t, és a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepénél;

Bécsben: a Wiener Bank-Vereinál és ennek I., II., III., IV., VI., VII., VIII., IX., X., XV., XVII., XIX. és XX. kerületi letéti pénztárai, valamint ezen intézet fiókjainál;

Augsburgban, Bielefeldben, Bozenben, Brunnban, Budweisban, Grácban, Innsbruck-

ban, Karlsbadban, Klagenfurthban, Krakóban, Lembergben, Meranban, Pilsenben, Prágában, Teplicében, Wiener Neustadtban és Zágrábban.

A korábbi húzások alkalmával kisorsolt címletek közül eddig beváltásra nem kerültek:

2 1000.— korona.

szám: 1166.

2 100.— korona.

szám: 196.

melyek a fent megjelölt fizetési helyek bármelyikén beváltatnak.

A kisorsolt és beváltásra nem került záloglevelek hat hóval az esedékesség után az igazgatóság által megállapított 8 1/2% kamatlábon — a törvényes 10%-os tőkekamatadó levonásával — záloglevél-tulajdonos javára tovább kamatoztatnak.

Arad, 1916. augusztus hó 28-án.

4611 Aradmegyei Takarékpénztár.

Új könyvek.

* A Társaság. A Vilmos huszártisztek Senyel József által rajzolt, kftűnően sikerült arcképsorozatát folytatja A Társaság e heti száma, melynek címlapját kedves fénykép, Frigyes főherceg unokáinak mosolygó képmása teszi érdekessé. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K., félévre 10 K., negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota.

* A „Szinházi Élet” Ince Sándor népszerű hetilapja friss számában érdekes felvételeket hoz a színházi bejárókról, nyaralási képek ötletes apróságok, intimítások, kiállítások tartják a színházat kedvelő közönség nélkülözhetetlen hetilapját. Egy szám ára 80 fillér. Kapható minden dohányüzletben. Előfizetési ár negyed évre 3 korona, félévre 5.50, egész évre 10 korona. Kiadóhivatal: Budapest, Rózsahegy-körút 22.

A szerkesztésért felel:

Hudnányi Endre távollétében:

Staubert József.

1887—1916. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. Ministerium a gyanta, gyantabólaj, kolofonium, terpentintolaj, és egyéb gyantatermék vasuton, hajon, vagy gépkocsin történő szállításának igazolványhoz kötéséről, — továbbá az ily termékek készleteinek bejelentéséről és átengedéséről, valamint leemagassabb árak megállapítására vonatkozó 4584—1915. M. E. számú rendeletek hatályon kívül helyezéséről.

1. Nyers gyantát, fenyőszurkot, serfőzőszurkot, gyantabólajat, továbbá a fentiekből csurgatott, vagy fenyőről lekapart gyantát, valamint ezeknek termékeit, azymint kolofoniumot, üveggyantát, hegyes terpentint, bármiféle terpentint és terpentintolajat nem postai polgári forgalomban, közforgalom vasuton, vagy pedig hajon, vagy gépkocsin a város vagy község területén kívül eső helyre, ha a küldemény súlya 100 kg-nál nagyobb, csak a kereskedelemügyi miniszter által kiadott igazolvány mellett szabad szállítani.

A szállítási igazolvány kiállítását a Magyar Gyantatermelő és Beszerző Részvénytársaság (Budapest, V. Zoltán-utca 12.) utján kell kérni.

2. §. Az 1 §-ban felsorolt cikkek szállításához igazolvány nem szükséges, ha a címzett vagy feladó (szállító) polgári vagy katonai hatóság, állami intézmény vagy vállalat.

A kereskedelemügyi miniszter a szállítási igazolvány szükségét alól egyéb indokolt esetben is felmentést adhat.

Közforgalom vasuti és hajósági vállalatoknak az 1. §-ban említett cikket tartalmazó, 100 kg-ot meghaladó súlyú küldeményt a 2. §. esetén kívül fuvarozás vagy tárolás végett csak egy szabad elfoglalt napon és átvenniük, ha a feladó a fuvarlevéllel együtt a szállítási igazolványt is beszorgatja.

A szállítási igazolványt a fuvarlevélhez hozzá kell fűzni, és az árut felvevő állomás annak jeléül, hogy az igazolvány — szállításhoz használtatott és újból nem használható, köteles azt a feladási állomás keletbényegzőjével lebélyegezni.

4. §. Közforgalom vasuti vagy hajósági állomás által fuvarozás vagy tárolás végett a jelen rendelet életbe lépté előtt már átvett küldeményekhez szállítási igazolvány nem szükséges.

5. §. Aki a jelen rendelet 1. §-ában említett cikket a jelen rendelet ellenére közforgalom vasuton vagy hajon szállítási igazolvány nélkül felad, hajon vagy gépkocsin ily igazolvány nélkül szállít, vagy szállítást, az arannyiből a csellekmenye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, — kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással, és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A gyantabólaj, kolofoniumért és terpentintolajért követhető legmagasabb árak megállapításáról 4584—1915. M. E. szám alatt, továbbá a kolofonium (gyanta) és terpentintolaj készleteinek bejelentéséről és átengedéséről 4585—1915. M. E. szám alatt kibocsátott rendeletek hatályon kívül helyesztettek.

Arad, 1916. augusztus hó 22.

Green, főkapitány.

SIROLIN "Roche"

melibetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus számarhurutban szenvednek, sirolint használják.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségét sirolin használata jelentékenyen oszlokkenti.
4. Skrofózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszer-tárban ára 4 Korona.

özv. Szalkai Arminné

hímző és fehérnemű üzlete, előnyomda Arad, Weitzer János-ut. 13. (Főpostával szemben.)

Női és férfi, gyermek kelengyék, intézeti és kórházi fehérneműek, legfinomabb anyagból, színes és fehér hímzések, fehérnemű varrások olcsó árban készülnek. — Uri leányok fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvételnek. 3418

Hirdetmény,

A kedvezményes borítással fizetésére igényt tartó szőlősgazdák ezennel figyelmeztetnek, miszerint a házi fogyasztásra szánt évi bor-szükségletüket az 1892. XV. t.-c.-re való hivatkozással f. évi szeptember hó 15-éig a fogyasztási adó-felügyelőségnek bejelenteni el ne mulasszák. Arad, 1916.

Zikó János,
fogyasztási adófelügyelő.

Csemege szilva árverési hirdetmény.

A barackai állami szőlőtelep ez idei mintegy 150 métermássa besztercei, mintegy 60 métermássa Spet, Anna és mintegy 40 métermássa Jerusálem

csemege szilva

termése lesz f. hó 31-én délelőtt 10 órakor a barackai állami szőlőtelepen megtartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek eladva.

Ménés, 1916. augusztus 28.
4607 Az igazgatóság.

üzlethelyiség

A főter. legforgalmasabb helyén
Andrássy-tér 8. számú
házban egy kisebb

azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut. 22.

Veszek hetenként 80—100 zsir- és hussertést

esetleg többet is. Feltétel: kivitel engedély. Átvétel és fizetés azonnal az értesítés vétele után. Bevásárlók jelentkezzenek feltételeik megjelölésével.

Ajánlatok intézése Dr. „Dauerndes Geschäft 22544” an die Annoncen-Expedition M. Dukas Nachf.-hoz Wien, I/1.

A szépségápolás titka a felhasznált szepitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1 kor. Nagy tégely 1.80 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehelet finomságu. Crém, fehér, rózsaszín és testszínekben. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orvosa, piros rózsaszín, Serail, Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

**„Helia”
„Vera”
„Erikönig”**

jegyű bőrányagból készült őszi és téli cipők megérkeztek

CIPŐTÖZSDE

Andrássy-ut 22. :: Telefon 10—44.

malom szivógázmotorral azonnal bérbeadó.

Ertekezhetni az uradalmi erdésznél,
Marosberkes. Krassó-Szörény-m.

Kétgéprendszerű gőzekekészlet

KEMNA gyártmányu,

kazánok egyenként 130, átmenetileg 200 indikált loerő kitéjtésűek, gőztulhevitővel, legújabb és legmodernebb gépek, 1917. évi tavaszi szállításra

eladó.

Komoly érdeklődők leveleit „Gőzeke” alatt továbbítja a kiadóhivatal.

Ertesítés!**Az „IBOLYA DORÉ”**

készítményeink a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba: Ibolya Doré-crém egy tégely K 1.50, Ibolya Doré-szappan 1 darab K 1.50, Ibolya Doré-tej 1 üveg 1.50, Ibolya Doré-hőlgypor 1 doboz K 1.50.

Legjobb fekete v. barna. Egy pár perc alatt bármely hajat

vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ára 2.40 korona.

Szőrvesztő-Depilior.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.
Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 30 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/5 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Valéria.

Szíveskedjék megírni, hol és mikor találkozhatunk, ott leszek. 4618

Fesa.

Intelligens vidéki úriember azelőtt nyelvi tisztességes ismerettségét keresi. Levelezket „Nem bánja meg” jellegre kár. 4618

ELLATÁS.

Jó családból

való polgárista leányt vagy fiút teljes ellátásra elvállalok. Értekezni lehet: Deák Ferenc-u. 30. Bádagos-úti. 4474

OKTATÁS.

Uri leányok

oktatását a szabás- és varrásban, szeptember 1-én ismét megkezdem. Jelentkezni d. e. 10—12-ig. Tabakovits Juszina Kálmán János-utca 6 sz. 4594

INGATLAN.

Egy új időmentes

ház eladó. Péter-u. 2-h. 4556

ALKALMAZÁST KERES.

Úgyes gépirőgő,

ki hivatalos dolgokban is járatos, délutánra 2—3 óráig elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 4615

Jó családból való leány

alkalmazást keres ur családnál. Szíves megkeresést „Szoba leány” címre kér a kiadóhivatalba. 4606

Lar. árvaléány

teljes ellátás és szerény fizetés mellett állást keres üzletben, esetleg jobb családnál vidéken is. Cím a kiadóhivatalban. 4617

Könyvelőné,

levelezésben és gépirásban teljes jártassággal, önálló, megbízható munkára, több évi gyakorlattal, azonnali állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4601

ALKALMAZÁST NYER.

Szakácsné,

30—35 év körüli, ki éves, jó bizonyítványokkal rendelkezik, ur háznál szeptember 1-re alkalmazást nyer. Cím a kiadóhivatalban. 2897

A tévéradí

körjegyzőségél három iracki állás van keresésben. Kettőnek javadalma 1800—1800, egynek évi 1200 korona fizetés. Járatos férfi vagy nő, ajánlatát körjegyzőnek tévéradí. 4583

Hadmester

ismer- és festéskészletben járatos segéd, azonnali felvételre. Cím a kiadóhivatalban. 4403

Egy megbízható

férfi vagy nő pénzbeszedőnek óvadék mellett, azonnali felvételre. Ajánkozások a kiadóhivatalba keretnek. 2398

GYÓGYASZÁT.

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hebe—Földesféle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hebe gyógyszerár. 12

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

3 szobás magánlakóház, kerttel és minden hozzártozóval. Cím a kiadóhivatalban. 4610

Andrássy-tér 8 sz.

alatt egy 1 emeleti utcai lakás, mely földnek, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnali kiadó. Bővebbet a házimesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szűretelő edények,

prések, nagy és transport hordók, permetezők stb. eladók. Bővebbet öv. Weissz Endréné, Apponyi-ut 2. 4614

Tej

45—50 liter napiszerűségi fedezésére keresetlik. Aradi tanítókonviktus, Gróf Apponyi-ut 18/a. 4608

„Eos”

cipő- és izmító ismét kapható. Cipőüzem, Andrássy-ut 22. Telefon 10—44. 3427

Gardáknak

buzapácoláshoz 160 kg. la. rézgálc, ezenkívül 50 kg. elsőrendű háztiszta eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4523

Tábori doboz, k.

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagyban és kicsiben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdáiban Arad, Szabadságtér 1. Telefon 308. 61

Keresek

egy teljesen jókoraan levő használt rövid szongorát megvételre, lehetőleg kereszthurost. Cím a kiadóhivatalban. 4589

Egy alig használt egyenáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Kitűnő minőségű rozsburgonyát waggonszáma és kisebb mennyiségben jutányos áron szállítok. Groes Jenő, Szabadságtér 12. 4560

Tűzifa-eladás.

Az Acsev. alváczi erdőüzlete megkezdte tűzifatermékeinek eladását. Selejtmentes bükkhasább és dorongfa, waggonteltekben megrendelhető az Aradi és Csánádi Egyesült Vasutak erdőüzletétől, Arad, József főherceg-ut 22. földszint. 4366

KÖLÖNFÉLE.

Elvesszett

28-án este a Hungária kávéháztól, a Marosparti sétányig terjedő útvonalon, antik arany cakkozott szék brossú. Becsületos megtaláló illő jutalomban részesül. Cím a kiadóhivatalban. 4618

Egy fehér

leányszobabutor eladó. Ugyanott házimester felvételre. Perényi-u. 1. 4612

Az Anusol

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemoroidál-kupok, azonos összetételű, fojtó hatású és teljesen azonos, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hebe gyógyszerár Arad. 12

Helicet.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Az arcot, fényes, zsíros, atkák (mitesszerek) azonnal naponta ahány-szor szükséges, gyapotról ontott folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés ebelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és H. sz. piperezsáppal és vegyeszettel gy. Ára Aradon. Tűz mellett is használjuk. 12

2268/1916. tkv. sz.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A borosjenői kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Kisbirtokosok Orsz. Földhitehite Intézete budapesti cég végrehajtónak. Oancse Jöv végrehajtást szennvedő elleni 115 korona 40 fillér iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a jelenl. kir. bíróság területén fekvő és a lugozói 158. sz. tjkvben 158—159/a/7. hrsz. ingatlan 250 korona kikiáltási árban, a lugozói 513. sz. tjkvben 158—159/a. b. hrsz. ingatlan 250 korona kikiáltási árban és a lugozói 457. sz. tjkvben 711/495. hrsz. a. ingatlan 500 kor. kikiáltási árban 1916 szeptember 15. napjának d. e. 10 órakor Lugozó községhez tartozó megmaradó nyilvános árverésen a következők feltételek mellett fog eladást.

1. Ha a kikiáltási áron felüli ígéret nem tétetnek, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni, de 1000 koronán alul el nem adatik.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% át, vagyis 100 koronát bányapénzként készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni, a bányapénzt letett értékpapirokat tartozik vevő az árverés jogerőre emelkedésétől számított 80 nap alatt az ingatlan becsárának 10%-át készpénzzel kifizetni, minek elmulasztása a 10. pont jogkövetkezményeit vonja maga után.

A bányapénz letételének kötelezettsége alól azonban a Kisbirtokosok Orsz. Földhitehite. ha az árverés sorába akar lépni, az 1887. 20. t. c. illetőleg az Országmagyar bank jelzálogjog hiteloszt. alapszabályainak ezen törvényben beiktatott 11. § 1. pontja értelmében felmentetik.

Vevő amennyiben a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, köteles a bányapénzt a vételár 10

%-ig nyomban kiegészíteni, ha ennek eleget nem tette, ígérete figyelmen kívül hagyatik és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverést közölök a legtöbbet ígérő által az ingatlan megvettnek fog tekintetni, kivétel azonban az előbbi bekezdésben írt rendelkezés szintén alkalmazást nyer.

Az árverési hirdetményben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő, 1916. július 5-én.

Haty, a. k.

4606

kir. bíró

Jótállás

a biztos eredményért.
Törvényesen védve.

Reitter Oszkár
nagybirtokosok ny. főkapitány és tulajdonos-kezelőjeinek nagyarányú tulajdonosa

„Patkánin”

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és 10-15 fillér minden más irtószert, mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtására. Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérőre ingyen küld a Patkánin gyár vezetője nagybirtokosok. 4146

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermekkocsik

valamint összezsukható

nyugvó-ágyak

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi diszmű- és játéka-áru üzletében. 2181

Arad, Szabadságtér 21.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintópor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintópor . . . 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyernek a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájrészt desinfectálja, utólag igen kellemes. Ára egy porcelán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy mennyiségben:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerár Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyei háznál szemben.)